DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Kaina 50 c. KETVIRTADIENIS - THURSDAY, GRUODŽIO - DECEMBER 28, 2006 Vol. XCVII Nr. 248

Lietuva numoja į Europos Temidės sprendimus

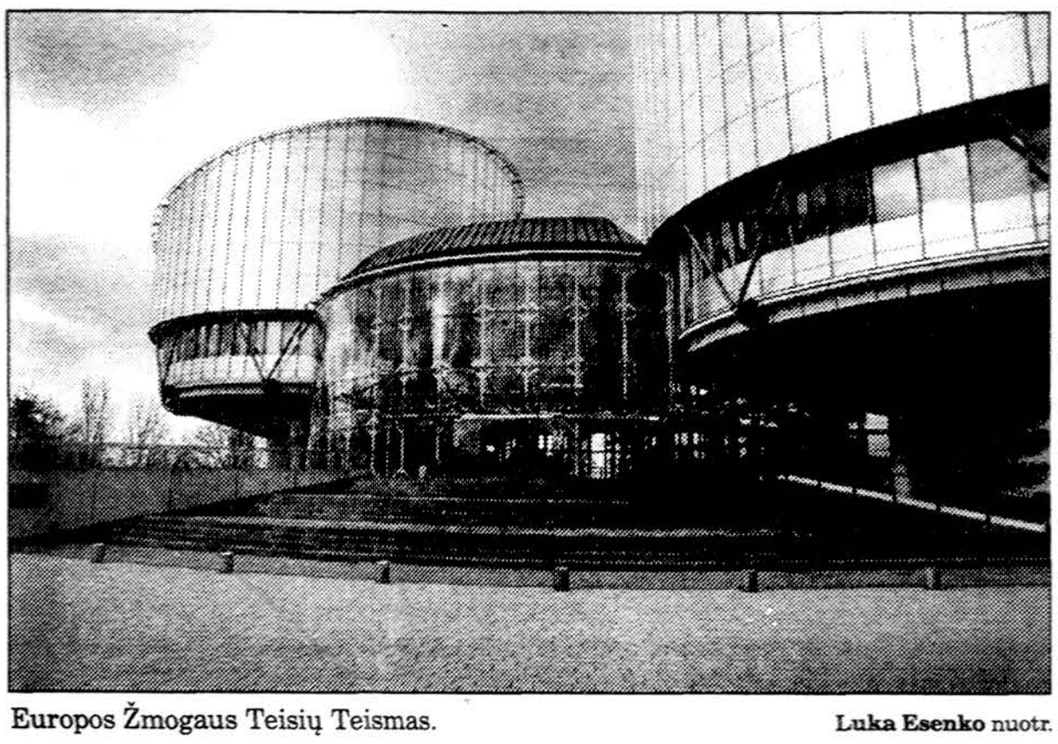

Europos Žmogaus Teisių Teismas. **Luka Esenko** nuotr.

Vilnius, gruodžio 27 d. (ELTA) — Parlamentarai, delsdami keisti įstatymus, kelerius metus nevykdo kai kurių Europos Žmogaus Teisų Teismo (EŽTT) sprendimų. Tai gresia tarptautiniu skandalu.

Daugiau nei prieš dvejus metus EŽTT įpareigojo Lietuvą keisti vadinamąjį Liustracijos įstatymą, tačiau Seimas to nepadarė iki šiol.

„Nevykdydami tarptautinių įsipareigojimų prastai atrodome ES šalių kontekste. Už tai gresia net pačios griežčiausios sankcijos — pašalinimas iš Europos Tarybos", — „Kauno dienai" sakė Vyriausybės atstovė EŽTT Elvyra Baltutytė.

Lietuva jau lyginama su EŽTT sprendimų nevykdančiomis Rusija ir nuolat žmogaus teisių pažeidimais kaltinama Turkija.

2004 m. liepą du buvę sovietinio saugumo (KGB) darbuotojai laimėjo bylą prieš Lietuvą Žmogaus Teisių Teisme Strasbūre. Teismo nuomone, Lietuva nepagrįstai apribojo kai kurias jų teises.

Buvęs Generalinės prokuratūros organizuotų nusikaltimų tyrimo skyriaus prokuroras Kęstutis Džiautas ir buvęs Šiaulių mokesčių inspekcijos darbuotojas Juozas Sidabras tarptautiniam teismui skundėsi pažeistomis teisėmis būti nediskriminuojamiems ir pasikėsinimu į privataus gyvenimo apsaugą.

Iš tarnybos jie buvo atleisti vykdant įstatymą dėl buvusių SSRS Valstybės saugumo komiteto (KGB) pareigūnų darbinės veiklos apribojimo. Pagal šį įstatymą asmenims, dirbusiems KGB struktūrose po Nepriklausomybės paskelbimo 1990 metų kovo 11-ąją, draudžiama 10 metų dirbti tam tikrą valstybinį ir kitokį darbą, įskaitant teisėsaugos.

Apie K. Džiauto ir J. Sidabro veiklą **Nukelta į 6 psl.**

Šiame numeryje:

- **Lietuvių telkiniuose.**
- **Tarpušvenčio pamąstymai.**
- **Narplionė.**
- **Seniausia lietuviška mokytojų seminarija.**
- **Gerumas mus turi vienyti.**
- **Lietuviškos dainos festivalis Karaliaučiaus krašte.**
- **Jaunimo centro vakarienė.**
- **Jaunieji dailininkai piešia pasaką.**

Valiutų santykis

1 USD — 2.62 LT

1 EUR — 3.45 LT

2006-ųjų „Top 3"

Vladimiras Laučius
Alfa.lt

Praėję metai Lietuvai buvo reikšmingi mažiausiai dėl trijų politinių priežasčių. Pirmoji ta, kad politikos avanscenoą, regis, galutinai paliko vienas Michailo Gorbačiovo eros komunistinio elito atstovų Algirdas Mykolas Brazauskas.

Tarp M. Gorbačiovo dėka iškilusių TSKP reformistų ir ano meto partijos bonzų, išlaikiusių valdžią subyrėjusio SSRS erdvėje, jis yra vienas rekordininkų.

Antai Gruzijos demokratinių jėgų spaudžiamas Eduardas Ševardnadzė buvo priverstas iš politikos avanscenos pasitraukti anksčiau – per vadinamąją rožinę revoliuciją. Buvęs Azerbaidžano vadovas Geidaras Alijevas neseniai iškeliavo Anapilin.

Kaip ir turkmėnų tėvas – turkmėnbaši – Saparmuratas Nijazovas, A. Brazauskas iš sovietmečio paveldėtus valdžios svertus išlaikė iki 2006 m. Turkmėnbaši turėjo keistų idėjų, pavyzdžiui, Karakumų dykumoje pastatyti zoologijos sodą, kuriame prieglobstį rastų nuo globalinio atšilimo kenčią pingvinai. Turkmėnbaši valdžia buvo nedemokratiška. Tuo tarpu A. Brazauskas nuo 1992-ųjų į valdžią vis grįždavo po kurių nors laisvų rinkimų – Seimo arba prezidento.

Nuopelnai ir audringi aplodismentai šiuo atžvilgiu pirmiausiai priklauso Lietuvos socialdemokratų partijai. Per pusantro nepriklausomybės dešimtmečio ji nerado geresnio vadovo nei buvęs komunistų partijos sekretorius. **Nukelta į 6 psl.**

Sulaužyto likimo mergina pabudo iš komos

Šiauliai, gruodžio 27 d. (ELTA) — Aštuoniolikmetė Vitalija Rymanova, naktį į gruodžio 18-ąją Naujojoje Akmenėje iškritusi iš motinos buto ketvirtame aukšte balkono ir nugrimzdusi į komą, atgavo sąmonę.

Antradienį popiet mergina iš Šiaulių ligoninės reanimacijos perkelta į traumatologijos skyrių. Laiminga motina Gražina Kareivienė sako, kad dukra po truputį busti iš komos pradėjo jau prieš tris dienas, tačiau budimą slopino merginai leidžiami raminamieji vaistai.

Vitalija jau įstengia kalbėti, bendrauja su motina. Sutrenkti nukentėjusiosios vidaus organai gyja. Merginai sutrupinti dubens kaulai, todėl vaikščioti ji kol kas negali. Motina tiki, kad po kelių mėnesių Vitalija jau galės atsistoti ant kojų.

Aštuoniolikmetė Vitalija ir metais jaunesnė jos sesuo Sandra 1996-ųjų rugpjūtį iš Šiaulių vaikų globos namų „Šaltinis" buvo išvežtos į JAV. Sandros ir Vitalijos motina, iš pradžių sutikusi, kad Užatlantėje mergaites įsivaikintų jas globoti apsiėmusi amerikiečių šeima, vėliau savo poziciją pakeitė.

Į Lietuvą abi seserys buvo grąžintos pernai, praėjus beveik dešimtmečiui nuo išvykimo į JAV. Jos nemokėjo nė žodžio lietuviškai.

Mirė JAV prezidentas G. Ford

Gerald Ford

AP nuotr.

Los Angeles, gruodžio 27 d. (AFP/BNS) — Sulaukęs 93-ejų metų mirė buvęs JAV prezidentas Gerald Ford, šiame poste pakeitęs po Watergate skandalo 1974-aisiais atsistatydinusį Richard Nixon, kuriam vėliau suteikė malonę. Apie prezidento mirtį antradienį paskelbė velionio žmona Betty Ford.

B. Ford pareiškimą išplatino California Eisenhower medicinos centras, kur buvo gydomas G. Ford.

„Prezidentas Fordas buvo didis amerikietis, kuris daug metų pasiaukojamai dirbo mūsų šalies labui, — rašoma George W. Bush pareiškime, kurį jis paskelbė Craword, Texas. — Prezidento Ford principingumas, išmintis ir nuojauta padėjo išgyti mūsų šaliai ir atkurti visuomenės pasitikėjimą prezidento institucija".

G. Ford, buvęs Kongreso narys respublikonas, buvo 38-asis JAV prezidentas, kuris užėmė šį postą kaip susiskaldžiusios šalies vienytojas, teigęs, **Nukelta į 7 psl.**

****
S54 P1 GRATIS 02107
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON
DC 20540-4830
###

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 12-27-06

**********ORIGIN MIXED ADC 604

PERIODICALS

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

LIETUVIŲ TELKINIAI

TORONTO, CANADA

„Aš vejuosi vasarą"

Kartu su paskutiniais jau senokai nukritusių rudens lapų sūkuriais, rodos, vis dar vejamės jau prabėgusią vasarą. Deja, keičiasi metų laikai, o su jais ir spalvos. Tuoj pirmasis sniegas uždengs ir juos. Na, o mes, dar vis labai vasariškai nusiteikę: tėveliai, svečiai, giminės, šiaip Toronto Prisikėlimo parapijos parapijiečiai, iš širdies plojome jauniesiems aktoriams, D. Botyrienės vadovaujamai teatro grupei „Žalios lankos", sėkmingai pasirodžiusiai Toronte su spektaklio premjera pagal V. Palčinskaitės pjesę „Aš vejuos vasarą".

Širdis ima plakti vis dažniau, kai girdime jaunuosius atlikėjus kartojant tuos pačius pjesės žodžius, kuriuos pirmąkart išgirdome Lietuvoje, ir, anot pačios autorės (V.P.), apkeliavusius jau nei daugiau, nei mažiau – tik pusę pasaulio.

Iš tiesų, geri dalykai greitai nemiršta, kaip neprapuola ir nuoširdus žmogaus darbas. Džiaugiamės, kad atkakliai padirbėjusi teatro grupė pradžiugino mus savo naują spektakliu.

Jaunoji karta, emigracijoje augantys mūsų vaikai, iš tiesų nėra labiau išlepinti lietuviško vaikų meno, juo labiau lietuviško teatro. Todėl visi turėtume, kaip įmanydami, skatinti „Žalias lankas". Kad ir koks jis [illegible] pirmuosius žingsnius, teatras nusipelno didžiausios pagarbos ir visokeriopo rėmimo gyvuoti, dirbti, lavinti jaunuosius talentus, garsinti lietuvių kalbą ir pritraukti kiek įmanoma daugiau žiūrovų.

Atskiros padėkos verti visi, prisidėjusieji prie sėkmingos spektaklio premjeros. Pirmiausia, žinoma, grupės vadovė D. Botyrienė, kostiumų kūrėja R. Stravinskaitė, muzikos ir dainų autorė V. Sabaliauskienė, dekoracijų kūrėja A. Minkevičienė, jaunoji dainininkė S. Puodžiūnaitė ir, žinoma, vaikučių tėveliai, kantriai vežioję savo atžalas į teatro repeticijas.

Kvatojome iš pasipūtėlio agrasto, kuris neva „niekad neišsigąsta"(L. Kapeniak), gailėjomės baisiai nelaimingos, vis dar neprinokusios braškės (J. Melkytė), dūsavome kartu su melancholiška ir svajinga konvalija (V. Slapšyte) — koks balsas! — kartu išgyvenome su mama piene (V. Bacėnaite) dėl jos nuostabiųjų mažylių pūkučių (L. Botyriūtė ir R. Melkis), tikrai be galo mandagių vaikučių, įsitempę klausėmės tokios keistos mergaitės Giedrės (D. Norkutė), palaikėme tikrą šeimos galvą nasturtą (M. Zenkevičius). O, visai kaip mūsų, suaugusių žmonių gyvenime!... Tačiau kaip smagu trumpam sugrįžti į vaikystę!

Kad naujai gimęs spektaklis nepabaigtų savo dienų čia, Toronte, [illegible] kaip įmanydami turime skatinti „Žalias lankas" dirbti ir toliau, tobulinti visa, kas įmanoma, ir, žinoma, suteikti galimybę pakeliauti.

Padėkime atsiskleisti jauniesiems žiburiukams, suteikime jiems galimybę nešti lietuvišką žodį į kitas lietuviškas bendruomenes.

Rasa Juozapaitytė-Kapeniak

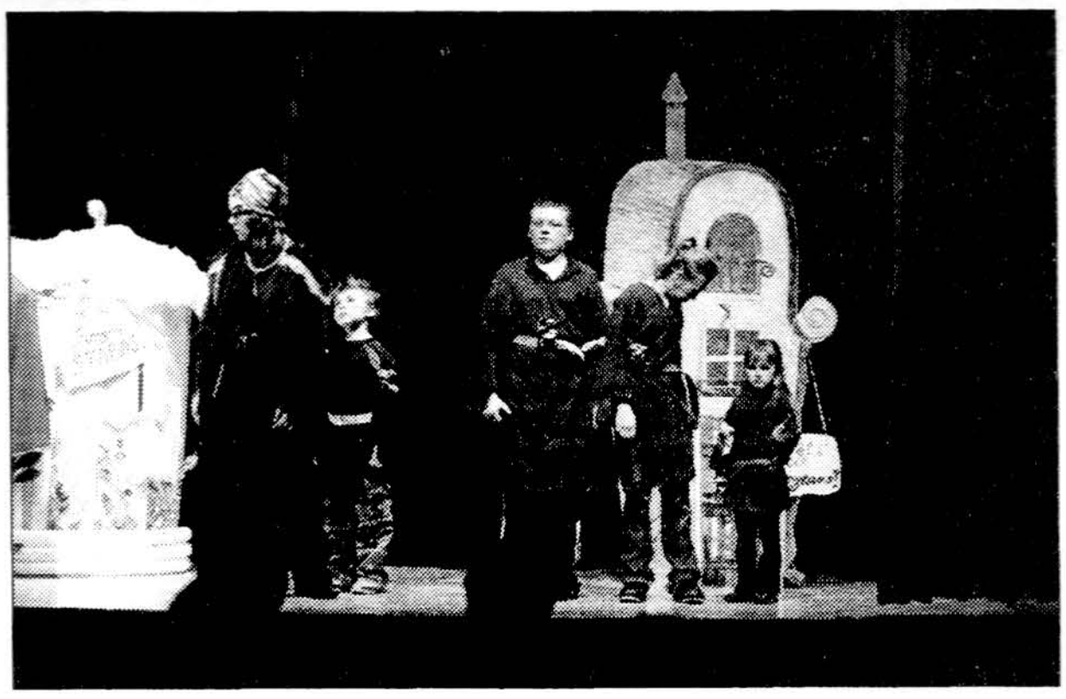

Akimirkos iš teatro grupės „Žalios lankos" spektaklio „Aš vejuosi vasarą".

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.
Subscription Rates: $120.00.
Foreign countries $135.
Postmaster: Send address changes to
Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.
Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV
Metams$120.00 • 1/2 metų $65.00
• 3 mėn.$45.00
Kanadoje ir kitur (USD)
Metams$135.00 • 1/2 metų $70.00
• 3 mėn.$60.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:
JAV
Metams$70.00 • 1/2 metų $53.00
• 3 mėn.$35.00
Kanadoje ir kitur (USD)
Metams $80.00 •1/2 metų $70.00
• 3 mėn.$40.00
Užsakant į Lietuvą:
Oro paštu
Metams $600.00 • 1/2 metų $300.00
Reguliariu paštu
Metams $120.00 • 1/2 metų $66.00
Tik šeštadienio laida oro paštu
Metams$190.00 •1/2 metų$100.00
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu
Metams $68.00

Vyriausia redaktorė – Danutė Bindokienė
redakcija@draugas.org
Administratorius
administracija@draugas.org
Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis
• Administracija dirba kasdien,
nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien,
nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija už skelbimų turinį neatsako.
Skelbimų kainos atsiunčiamos,
gavus prašymą, ką nors skelbti.
• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra.
Nenaudotų straipsnių nesaugo.
Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org

Dear Friends:

It is a pleasure and an honor for me to address the staff and readers of Draugas on the occasion of the upcoming holy day of Christmas.

The Birth of Our Lord more than two thousand years ago, in an insignificant village of an insignificant province of the mighty Roman Empire, illuminated a world that lived in the darkness of sin and hopelessness. The place of His birth was not coincidental. He came to be among the poor, the powerless, the insignificant — the „little people". He came to bear our griefs and our suffering, our hopes and fears. Most of all he came to bear our burden of sin and to open to us the way to salvation. Since His coming our world has been changed forever. In the light of His coming we learn to look on our lives with new hope and with trust in God's love and mercy.

For more than ninety years, the mission of Draugas has been to report the news professionally and accurately, and to comment on the news from a Catholic perspective for Lithuanian Catholic readers. What a great mission: to bring the light of Faith to bear on contemporary events! The Light that came into the world two thousand years ago, continues to illuminate and guide us still. I want to take this occasion to thank the staff of Draugas for their dedication and commitment to this cause and for their professionalism in their duties.

To the staff and to all the readers of Draugas, I extend my warmest regards and prayers for a blessed and joyful Christmas!

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų metų!

Sincerely yours in Christ,
Fr. Mark Garrow, M.I.C.
Provincial Superior
Marian Fathers

Narplionė

ALGIMANTAS ZOLUBAS

Nelengva buvo Seimo komitetui tirti Valstybės saugumo departamento (VSD) veiklą, nes įvairios valstybinės institucijos, įskaitant prezidentą, žiniasklaida visokiais būdais trikdė komiteto veiklą. Apie VSD vadovą netenka ir kalbėti, nes jis, jausdamas galingą užnugarį, jautėsi esąs padėties šeimininkas. Tačiau komitetas įveikė visus trikdžius, pateikė išvadas, Seimas išvadoms pritarė.

Prezidentas, viešai pažadėjęs paskelbti savo sprendimą po komiteto išvadų patvirtinimo Seime, pamiršo ką buvo žadėjęs, dabar jau žada tartis su Valstybės gynimo taryba. Pažadėjęs nedalyvauti koncerte dėl VSD, iš tikrųjų jame dalyvavo (kreipimasis į Konstitucinį Teismą), dabar, po pertraukos, žada koncertą pratęsti. Ar tai nėra panašu į narplionę, į Eglei verpalams įbruktą pakulų kuodelį, kuriame rupūžė vis naujas pakulas atrajoja.

Valstybės gynimo taryboje yra premjeras, Seimo pirmininkas, Krašto apsaugos ministras ir kariuomenės vadas. Savo neigiamą nuomonę premjeras ir Seimo pirmininkas dėl išvadų išreiškė iškart, dar jų nepatvirtinus, Krašto apsaugos ministras, kaip socialdemokratas, taip pat kitos nuomonės tikriausiai neturės, o kariuomenės vadas, pavaldus prezidentui, kitokios nuomonės nei prezidentas ir negalės turėti. Taigi labai panašu, kad koncertas bus pratęstas.

Jau ne kartą spaudoje visuomenė kėlė klausimą, ko prezidentui trūksta: galių ar geros valios, kad skelbia ne savo, o kitų institucijų sprendimus? Kai pernai buvo svarstomas klausimas — vykti ar nevykti į Maskvą pergalės prieš Vokietiją minėti, prezidentas pora mėnesių svarstė, tačiau atsisakymą vykti jis paskelbė, sprendimą priėmė visuomenė. Šiemet, kai visuomenei ir pačiam prezidentui paaiškėjo, kad grupė teisėjų apsimelavo, jis jokių priemonių nesiėmė, nes Teisėjų taryba nusprendė, kad jų melas teisėtas; savo reikalą „išsprendė" teisėjai, o ne prezidentas (jis nutylėjo, visuomenei nepasiaiškino).

Kita vertus, gal ir gerai, kad spręstinų klausimų nesprendžia ar netikusiai sprendžia vadovai; visuomenė pradeda atsikvošėti, traukiasi iš abejingumo, tūnojimo. Kai sudrumsčiami pelkėjančio valstybės tvenkinio vandenys, į paviršių išplaukia ne tik į dumblą sukišę galvas kokie vijūnai, bet ir stambesnės žuvys, išaiškėja kuo jos minta. Per VSD skandalą visu gražumu pasirodė žurnalistai A. Siaurusevičius, E. Jakilaitis, A. Matonis, valstybininkais vadinami A. Januška, M. Laurinkus, A. Valionis A. Sadeckas, VSD vadovo krikštatėvis A. Paulauskas, išsiryškino didžioji žiniasklaida. Pasitaiko ir daugiau gerų dalykų dėl negerų valdžios sprendimų. Antai, įslaptinus priešiškos valstybės paslaptis mūsų nepriklausomoje valstybėje (Archyvų įstatymas), visuomenėje kilo toks pasipiktinimas ir protestai, kad Seimas neatlaikė, archyvus išviešino.

Nelauktini, žinoma, valstybės institucijų ir valstybės vadovų netikę sprendimai ar jų vilkinimas, tačiau su narplionei prilygstančiais vilkinimais visuomenė negali taikstytis. Juk prezidentui, susipažinusiam su brandžių demokratinių valstybių sąranga, turėtų būti žinoma, kad nelojalumui valstybei nustatyti užtenka įtarimo (lojalumo klausimų net teismai nenagrinėja), nereikia įrodymų, nereikia tartis su jokiomis tarybomis. A. Pociaus, A. Valionio lojalumas akivaizdžiai yra pažeistas, nes jie priklausė KGB rezervui, todėl iškart, nelaukiant jokių komitetų ar komisijų sprendimų, šie pareigūnai nuo pareigų turėjo būti nušalinti, ir apie jokį jų panaudojimą diplomatiniam ar kitokiam valstybiniam darbui negali būti kalbos.

Norisi tikėti, kad valstybės vadovai, nebesiveldami į narpliones, ateityje priims tikrų valstybininkų vertus sprendimus.

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Tarpušvenčio pamąstymai

Daugeliui, ypač vyresniųjų užsienio lietuvių, kraujospūdį padidina žodis „tarpukaris", kur Lietuvoje įprasta vartoti, kai kalbama arba rašoma apie nepriklausomybės laikotarpį, prasidėjus 1918 m. Atrodo, jog mūsų istorikai, politikai ir žurnalistai dar vis bijo pripažinti, kad Lietuva ir prieš 1990 m. kovo 11–ąją buvo nepriklausoma, nors toji nepriklausomybė tęsėsi vos 22 metus. Tačiau ne visi šie sudurtiniai daiktavardžiai sukelia erzinantį jausmą — tad tarpušventis (arba — tarpšventis) yra ir vartotinas, ir tiksliai apibūdinantis laikotarpį tarp Kalėdų bei Naujųjų metų.

Kalėdos jau praeityje, nors jų įspūdžiais tebegyvename. Kiekvienas praėjusias Kalėdas savaip apibūdintų: vieni jas pieštų žėrinčiomis spalvomis, kiti niūriais tonais, o dar kitiems — tai tik eilinė diena, išskirianti bent tuo, kad nereikėjo į darbą keliauti.

Kuo šiemetinės Kalėdos skyrėsi nuo anksčiau buvusiųjų? Gal labiausiai pastebimas skirtumas buvo tai, kad Amerika, atrodo, vėl pradėjo pripažinti tikrąją šios šventės prasmę. Šiemet buvo pastebima daug daugiau religinių aspektų: televizijos pranešėjai jau nesidrovėjo ištarti „Merry Christmas!" užuot vien „Happy Holidays". Buvo daugiau programų, susietų su Kalėdomis, kaip Kristaus Gimimo šventė; dažniau paminimi artimo meilės darbai, kuriuos žmonės atlieka švenčių proga, o laikraščiai, net vedamųjų skiltyse, visai nesidrovėdami rašė apie Kristaus Gimimą, maldos ir giesmės galią.

Rodos, kas čia ypatinga? Juk visiems aišku, kad švenčiama ne kuri kita šventė, o būtent Dievo Sūnaus gimtadienis? Visgi dar neseniai, galime sakyti — net pernai, Amerikos ateistai ir kitų religinių bendruomenių nariai buvo paskelbę krikščioniškoms Kalėdoms, „karą": jiems užkliuvo ir prakartėlės, ir net eglutės miestų aikštėse, ir kalėdiniai papuošimai, ir sveikinimai, ypač valstybinėse ar valstijų įstaigose. Tiesa, pasitaikė vienas kitas atvejis ir šiemet, bet protestai greitai nutilo. Reikia tikėtis, kad tai bus ne išimtis, o kasmetinis įvykis ir Kristus vėl sugrįš į Kalėdas. Juk tai tokia didelė ir svarbi diena, kad joje lengvai išsitenka ir Kūdikis Jėzus, ir Kalėdų senelis, ir net „pridėtinės" šventės, kaip Kwanza...

Galbūt pagaliau pradedama suprasti, kad Kalėdų naktį žmonijai angelų žadėta taika ir ramybė gali įsiviešpatauti tik tuomet, jeigu bus parodyta gera valia... O juk šiuo metu mūsų planetai labiausiai reikia tos palaimingos taikos ir ramybės! Taigi, Kristaus grąžinimas į Kalėdas galbūt yra pats pirmasis, nors labai atsargus, žingsnis, nes švenčių metu ta „gera valia" pasireiškia daugybe būdų: parama vargstantiems, šypsena ir pasveikinimu net nepažįstamiems, atlaidumu už tyčia ar netyčia padarytas nuoskaudas, malda prie Jėzaus prakartėlės bažnyčiose, na, žinoma, ir atitinkamu pasveikinimu...

Kalėdos buvo ramios — bent šioje šalyje. Turime džiaugtis ir būti dėkingi, jei didžiosios šventės praeina be naujų teroristinių išpuolių, kurių baimė giliai įsirėžusi į mūsų visų pasąmonę. Šiemet taip pat mūsų planetos neištiko jokia staigi stichinė nelaimė (prisiminkime baisųjį cunamį, buvusį prieš dvejus metus Kalėdų antrą dieną), o su ta, kuri tęsiasi jau kelinti metai, atrodo, Amerika apsipratusi, susitaikiusi, nes kol kas kitos išeities nėra. Prez. George W. Bush karą Irake laikinai — bent švenčių laikotapriu — „pašlavė po kilimu", atidėdamas savo kalbą apie šios dilemos sprendimą iki po Naujų metų. Galime būti tikri, kad ir tuomet jis nieko naujo nepasakys, magiškos išeities neatras. Ir Afganistanas, ir Irakas yra lipnūs voratinkliai, į kuriuos Amerika lengvai įsipainiojo, bet reikės daug laiko, kantrybės, aukų ir išteklių, kol pavyks išsinarplioti. Tačiau per šias kelias tarpušvenčių dienas laikinai pasidėkime visus rūpesčius į šalį, prisiminkime maloniai praleistas Kalėdas ir su viltimi laukime Naujųjų metų.

DETROIT, MI

LIETUVIŲ NAMAMS ĮKVĖPTAS NAUJAS GYVENIMAS

Kas naujo ir gero vyksta Šv. Antano parapijos apylinkėj? Ketvirtadienį, gruodžio 7 d., Detroite, skersai gatvės nuo Šv. Antano Romos Katalikų lietuvių bažnyčios, po penkiolikos metų merdėjimo įvyko Lietuvių namų atstatymas/atidarymas.

Hector Hernandez, Southwest Solutions pirmininkas, prisimena įvairius pobūvius, kai „Hispados Unidos" perėmė Lietuvių namus.

R. Juškaitės–Švobienės nuotr.

Lietuvių namai, kuriuos pastatė Lietuvių Romos Katalikų draugija 1924 m., buvo lietuviškos veiklos židinys daugiau nei keturiasdešimt metų, kol buvo nupirkti antrieji namai prie 23–ios ir Tillman gatvių, Detroite. Anais laikais vyko pokyliai, mugės, vaidinimai, pasirodymai ir įvairūs klasės žmonių susibūrimai. Vėliau ispanų kilmės žmonių grupė nupirko namus ir naudojo šią vietovę jų socialinėm bei kultūrinėm progom. Namai buvo uždaryti maždaug 1990 m. ir nuo to laiko nebuvo nei naudojami.

Southwest Solutions, Detroit vietinė socialinė, nesiekianti pelno organizacija, per paskutiniuosius 14 mėnesių ir 2.1 milijonų dol. vertės remontų, šį 12,500 kvadratinių pėdų pastatą atnaujino, pagražino ir vėl atidarė publikai.

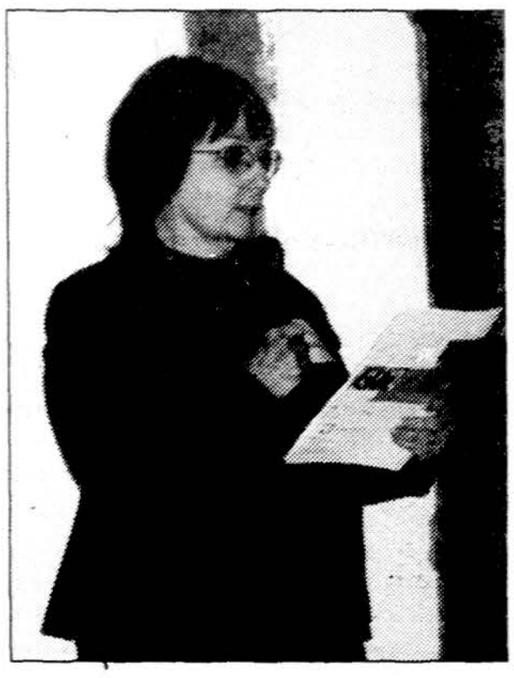

Vida Juškienė, Dievo Apvaizdos Dukterų draugijos pirmininkė, dalinasi savo vaikystės prisiminimais apie Lietuvių namus.

R. Juškaitės–Švobienės nuotr.

Atnaujintame pastate veiks įvairios parduotuvės, verslo paslaugos, kontoros ir pan. Šio pastato remontuotojas yra O'Brien Construction Co. Dabar laukiama ir naujų verslininkų ir nuomininkų.

Daug dėmesio šiam atidarymui skyrė Detroito laikraščiai — „The Detroit News" ir „Detroit Free Press". Taip pat televizijos žinių 62 kanalas filmavo atidarymą. Per atidarymą dalyvavo maždaug 300 apylinkės verslininkų, apylinkės gyventojų, Šv. Antano dabartinių ir buvusių parapijiečių.

Vida Juškienė, Detroito Dukterų draugijos pirmininkė, pasidalino savo vaikystės prisiminimais apie dalyvavimą ir atvykimą į programas, kurios vyko Lietuvių namuose. Hector Hernandez, Southwest Solutions pirmininkas, kuris užaugo ir praleido savo jaunystę šiame rajone, pasidalino įspūdžiais, kai ispaniškai kalbančių socialinė ir kultūrinė organizacija „Hispanos Unidos" nupirko Lietuvių namus.

Gyventojai, išbėgę iš Detroito miesto į tolimesnes vietoves ir priemiesčius, atvykę neatpažins, kiek daug darbo, pinigų ir energijos įdėta į šį pietvakarinį rajoną. Šios bendrovės dėka ir Šv. Antano bažnyčiai buvo įstatyta 18 naujų langų, naujai išasfaltuota automobilių stovėjimo aikštelė, kuri dabar aptverta, ir įstatyti nauji vartai su elektroniniu užraktu.

Visuomet maloniai laukiame ir kviečiame Detroito apylinkės lietuvius atvykti ir pasisvečiuoti Šv. Antano parapijoje, pamatyti, kaip viskas atnaujinta ir kaip atgaivintas šis mūsų šeimyniškas rajonas.

Detroit, MI vėl atidaryti Lietuvių namai.

Regina Juškaitė–Švobienė

ROCKFORD, IL

Gražiausių šiaudinukų kūrėja

Nemaža mūsų tautiečių šiame krašte savo kalėdines eglutes mėgsta dabinti originaliais papuošalais, kurie yra gaminami iš šiaudelių (jie gali būti tikri arba gėrimui naudojami). Tokia tradicija Amerikoje jau gimė gerokai anksčiau ir vis įgauna didesnį populiarumą. Taip pat ir miestrų vis atsiranda daugiau.

Jeigu reikėtų rinkti gražiausiųjų tokio tipo papuošalų meistrą, aš balsuočiau už Onutę Keraminienę, gyvenančią Rockforde, IL. Tokią nuomonę, kiek teko patirti, turi ir kai kurie kiti mūsų tautiečiai.

Anksčiau ši mūsų tautietė šiuos įmantrius papuošalus atveždavo ir Čikagon, jų pridarydavo ir skautams, kurie juos pardavinėdavo. Šiaip jau juos prijungdavo prie savo tautodailės parodų, demonstruojamų lietuviams bei kitataučiams.

Šiuo metu šlubuojanti sveikata neleidžia O. Keraminienei pajudėti į Čikagą. Tačiau ji ir toliau iš įpratimo gamina „šiaudinukus", kurie daugiausia patenka į muziejus. Jais labai domisi ir amerikiečiai: vien tik Rockfordo televizija juos nekartą filmavo ir 4 kartus rodė televizorių ekranuose.

O. Keraminienė šių papuošalų gamyboje nėra naujokė. Ji tiksliai neprisimena, kada ėmėsi šio meno.

„Tai buvo, kuomet aš su vyru Jonu ir sūnumi Vidučiu gyvenome Comack miestelyje, New York apylinkėse. Vyro darbovietę iškėlus šalia Čikagos, ji atsivežė čia ir šį savo „hoby". Ji gamindavo ir vaškines skulptūras, kolekcionavo lietuvišką tautodailę. Vyras Jonas sodybą išpuošdavo lietuviška atributika.

Nukelta į 5 psl.

Atkelta iš 4 psl.

New York apylinkėse jis buvo sukūręs didžiulį koplytstulpį. Jį ir kitus didžiuosius gaminius paliko prie savo seno namo, bet viską Rockforde atkūrė iš naujo. Apie tai parašius amerikiečių spaudai, žmonės rinkdavosi būriais prie jų sodybos. Dar ir dabar atsiranda pravažiuojančiųjų, kurie išlipa iš automobilių ir ateina pasižiūrėti neregėtų dalykų".

Tačiau vyras Jonas prieš 5 metus iškeliavo amžinybėn. Vykdydama jo valią, kitą vasarą po mirties nuvežė jo palaikus palaidoti į gimtinę, Vyžuonų (Utenos apskrityje) kapines. Dabar ten yra išdygęs gražus paminklas šiam tautiečiui iš Amerikos.

Pažymėtina, kad gyvas būdamas pats Jonas stipriai rėmė Vyžuonų miestelį ir Šv. Jurgio parapiją. Praėjusią vasarą, kada buvo minima Vyžuonų bažnyčios 600 m. sukaktis, stambesnėmis aukomis prie įvairių projektų prisidėjo Onutė. Ji buvo kviečiama asmeniškai atvykti į sukaktuvinę šventę ir atsiimti pagarbos ženklus. Tačiau silpna sveikata neleido pajudėti į tolimą kelionę, tad juos atsiuntė jai į Rockfordą. Dabar laukiama sukaktuvinės knygos, kurioje turėtų būtų pažymėtas Keraminų indėlis į Vyžuonų miestelio įvairius projektus.

O. Keraminienė jau kuris laikas Vyžuonų seniūnui Vytautui Vanagui yra užprenumeravusi kelis Čikagos laikraščius ir gauna pranešimų, kad juose randa įdomių žinių.

Ir šiemet O. Keraminienė pridarė kalėdinių papuošalų. Tačiau skundžiasi, kad Rockforde iš jos pažįstamų lietuvių gyvųjų tarpe beveik nieko neliko. Nėra su kuo bendrauti, tad „šiaudinukų" darymas yra malonus laiko praleidimas, ypatingai tokiu metų laiku, kada lauke šalta ir nemiela. Ji dar vis padeda Rockfordo Etniniam muziejui, kur jos duoti eksponatai sudaro didžiausią dalį.

Jeigu kas domėtųsi šiais originaliais kalėdiniais papuošalais, gali paskambinti jai telefonu 1–815–877–3218. Ji, be abejo, sutiktų ir pamokyti, kaip juos galima patiems pasidaryti.

O. Keraminienės žiniomis, Rockforde ir jo apylinkėse gyvena būrys tautiečių, neseniai atvykusių į JAV. Tačiau gaila, kad neatsiranda žmonių, kurie stengtųsi juos apjungti lietuviškai veiklai. Juos daugiausia galima pamatyti tik prie baro Rockfordo lietuvių klubo patalpose, kuomet ten vyksta koks nors renginys.

Senieji Rockfordo lietuviai, kurie čia atvyko prieš 50 ar daugiau metų, jau baigia išmirti ar stiprokai serga. Todėl būtų gera, kad kas nors iš jaunųjų plačiau įsijungtų į lietuvišką veiklą.

Edvardas Šulaitis

Onutė Keraminienė prie savo šiaudinukų.

NACIŲ PRAGARE

Kalinio Nr. 40627 išgyvenimai nacių koncentracijos stovyklose 1941—1945

JONAS GRIGOLAITIS

Nr. 33

Kad ir tokiose aplinkybėse, biblijų tyrinėtojai visur, kur dirbo, įsigijo didelį pasitikėjimą ir buvo skiriami tokiems darbams ir pareigoms, kur įmonių vadovybės norėjo turėti patikimus žmones. Jei biblijų tyrinėtojas ką nors apsiimdavo, tai jis ir eidavo sąžiningai savo pareigas, nevogdavo ir neleisdavo kitiems vogti. Bet dalis jų griežtai atsisakė dirbti tiesioginiams karo reikalams ir buvo sušaudyti už „pasipriešinimą įsakymui".

Jų padėtis, nors ir lėtai, per kelerius metus žymiai pagerėjo, nes įmonių vadovybės užstodavo jiems naudingus ir reikalingus žmones — suimtuosius. Smogikai, neradę kitos priežasties prisikabinti, vieną dieną perkratė visą bloką, išvertė visus užkampius ir paskelbė, kad pas biblijų tyrinėtojus per kratą rasta lovoje, čiužinyje, paslėpta viena biblija (stovykloje bibliją turėti buvo griežčiausiai draudžiama, ypač biblijų tyrinėtojams) ir vienas revolveris.

Tą „naujieną" išgirdę, mes išsigandome, nes buvo pagrindo manyti, kad sušaudys visus biblijų tyrinėtojus. Bet staigaus reagavimo nebuvo. Mes aiškiai supratome, kad čia smogikų provokacija, nes biblijų tyrinėtojai, visi tvirto įsitikinimo žmonės, kurie atsisakė žudyti kitus ir dėl to kentė baisiausius kankinimus, niekad negalėjo paimti ginklo ir jį slėpti savo bloke.

Biblijų tyrinėtojams tada pasiūlyta pasirašyti pasižadėjimą, kad jie nuo savo nusistatymo atsisako. Kas tokį pasižadėjimą pasirašė, tą tuojau paleido. Bet tokių netvirtų jų tarpe atsirado vos keli. Kiti visi pareiškė, kad smogikai juos gali nužudyti vietoje, bet jie niekada nesutiks žudyti kitus žmones. Mėgino juos dar visokiais būdais bauginti. Minima provokacija buvo padaryta tuo pačiu tikslu.

Netrukus po tos provokacijos biblijų tyrinėtojų blokas buvo išskirstytas. Nuo to laiko biblijų tyrinėtojai nebebuvo taip kankinami, kaip iki tol.

Žydai buvo laikomi atskiruose blokuose. Pas juos taip pat nuolat vaikštinėdavo smogikai ir kankindavo, kaip įmanydami. Dažnai liepdavo privaryti pilną salę žydų, uždaryti visus langus ir duris, smarkiai pakurti krosnį, o žydams, rankas susidėjus ant sprando, visą dieną suktis aplinkui save.

Tokioje kaitroje jie labai ištrokšdavo ir puldavo prie langų bent rasos palaižyti, nors tatai buvo griežtai draudžiama. Blokų vyresnieji turėdavo prižiūrėti, kad įsakymas būtų pildomas. Pasakojo, kad turtingi žydai siūlydavo ir mokėdavo blokų vyresniesiems po kelis šimtus markių, kad leistų palaižyti lango rasos. Kas krito, tas ir mirė ir liko gulėti vietoje. Protarpiais žydams uždrausdavo lankytis ambulatorijoje ir į ligoninę jų visiškai neleido priimti.

Žiemą, kada būdavo 20 ir daugiau laipsnių šalčio, juos išvarydavo be paltų ir be pirštinių į vienos įmonės kiemą senų vinių tiesinti, bet jiems neduodavo plaktukų. Jie turėdavo susirasti kokį gelžgalį ar akmenį ir tokiu primityviu būdu dirbti. Daug vietoje sušaldavo.

Per 1942 metų žiemą taip nukankino didesniąją dalį stovykloje esančių suimtųjų. Pavasarį, rodos, balandžio mėnesį suvarė visus žydus į maudyklą. Prieš varant į maudyklą, juos stovyklos aikštėje iškratė ir atėmė visa, ką jie turėjo. Maudykloje juos išrengė iki skalbinių. Staiga, per vakarinį patikrinimą, pasigirdo iš maudyklos pusės baisus riksmas ir pusnuogiai žmonės pradėjo lakstyti po aikštę, slėptis už blokų. Keli bėgdami rėkė:

— Nužudykit mus tuoj čia pat vietoje! Kam mus dar kankinate?

Be jokių šaudymų ir mušimo smogikai juos vėl suvarinėjo į maudyklą ir, pasibaigus patikrinimui, visus suimtuosius nuvarė nuo aikštės ir pradėjo žydus vežti į krematoriumą.

Kada smogikai vykdydavo stovykloje ypatingas akcijas, suimtiesiems uždrausdavo išeiti iš blokų ir jokiu būdu jie negalėjo pasirodyti stovyklos aikštėje. Jei kas pasimaišydavo, tą tuojau sušaudydavo. Tai visi žinojo ir niekas nedrįso pasirodyti. Tokių draudimų būdavo gana dažnai, net kelis kartus per savaitę. Tada visi, kaip pritrenkti, kiūtodavo kertėse ir klausydavosi, kas aplinkui darosi. Dažniausiai girdėdavom smarkų automobilių dūzgimą ir po to krematoriumo pusėje šūvius.

Suimtųjų likimas daug priklausė nuo to, kur ir kokiose sąlygose jiems tekdavo dirbti, ir nuo pareigūnų — suimtųjų bei smogikų. Taip, pvz., viena komanda buvo kiekvieną rytą vežama į Heinkelio lėktuvų fabriką ir vakare vėl grįždavo į stovyklą miegoti. Į fabriką suimtuosius veždavo sunkvežimiais. Suimtieji turėdavo pasiimti iš blokų suolus sunkvežimyje atsisėsti. Kai vakare grįždavo, suimtieji turėdavo žaibo greitumu iššokti iš sunkvežimio, o smogikai tada išmesdavo suolus. Smogikai, kaip pasiutę, mesdavo visa jėga suolus į suimtųjų būrį taip, kad jie jokiu būdu negalėtų suolų sugauti. Tokiu būdu daug suimtųjų sužeisdavo, bet žaizdų apsirišti nebūdavo galima, nes ambulatorija tada veikė tik sekmadieniais. Jei kas turėjo kokį skudurą, tas galėjo žaizdą parėjęs bloke apsirišti. Daug žaizdų tokiu būdu užsikrėsdavo ir atsirasdavo baisios votys, kurios mėnesių mėnesiais negijo. Kartais pradėdavo pūti visa kūno dalis.

Dauguma suimtųjų buvo aptekę votimis. Visa tai buvo vienodo ir blogo maisto pasėka. Taip pat labai daug susirgo flegmonu, — tai yra tam tikras labai skausmingas audinių puvimo procesas. Tokios žaizdos labai sunkiai gyja. Buvo suimtųjų, kurie su tokiomis žaizdomis išbuvo ligoninėje daugiau kaip metus ir kentėjo baisiausias kančias.

Ilgainiui pradėjo leisti į ambulatoriją žaizdų perrišti kiekvieną dieną, išskyrus sekmadienius, bet ir čia reikėjo gauti bloko vyresniojo sutikimą, atitinkamą raščiuką. Ambulatorija veikė priešpiet, darbo metu. Dėl to, kas norėjo eiti į ambulatoriją tas tą dieną negalėjo eiti į darbą. Sergančiųjų buvo labai daug, todėl stovyklos viršininkas įsakė visiems į ambulatoriją norintiems eiti prie vartų susirinkti ir po patikrinimo jis pats spręsdavo, ar sergančiajam į ambulatoriją reikia eiti ar ne. Visi jam turėjo parodyti savo žaizdas. Kas neturėjo didelių žaizdų, tą apmušė ir nuvarė į baudžiamąją komandą.

Dar blogiau buvo su vidaus ligomis sergančiaisiais. Jie stovyklos viršininkui niekaip negalėjo įrodyti savo ligų, išskyrus tuos atvejus, kai sergantysis turėjo aukštą temperatūrą. Dauguma gaudavo žandų, juos varydavo prie darbo ir dar pats stovyklos viršininkas spardydavo jiems į užpakalį. Nepripažintieji sergančiais nebegalėjo patekti į savo darbo komandas, dėl to jiems sudarė atskirą gatvių statybos komandą, kuri tvarkė stovyklos kelius. Tiems vargšams per dieną tekdavo sunkiai dirbti, nes nuolat pro juos vaikštinėdavo smogikai ir sekdavo, ar greitai dirba. Jie turėjo per dieną akmenis nešioti, griauti seną grindinį, vežti žemes ir traukti sunkų akmeninį volą.

Bus daugiau.

Kaunas vėl virto Kalėdų senelių sostine

Kalėdų seneliai žygiuoja Kauno gatvėmis. **Erlendo Bartulio** (ELTA) nuotr.

Kaunas, gruodžio 26 d. (ELTA) — Kaune jau ketvirtą kartą rinkosi Kalėdų seneliai iš viso pasaulio.

Antrąją Šv. Kalėdų dieną 4 val. po pietų Vienybės aikštėje susirinkę Kalėdų seneliai keliavo į Rotušės aikštę, prie pagrindinės miesto eglės. Čia jau nuo vidurdienio šurmuliavo šventinė mugė.

Didžiąją Senelių dalį sudarė persirengę Juozo Vitkaus inžinerinio bataliono ir „Geležinio vilko" kariai.

2006-ųjų „Top 3"

Atkelta iš 1 psl.

Kitas 2006-uosius išgarsinęs įvykis – tai Viktoro Uspaskicho pabėgimas į Maskvą. Žmogus, atvedęs į valdžią didžiausią rinkėjų pasitikėjimą pelniusį politinį darinį, dabar slapstosi nuo teisėsaugos organų Kremliaus paūksmėje.

Pastarojo meto apklausos liudija, kad visuomenė nepatenkinta Lietuvos demokratijos veikimu. Nežinia kokios priežastys labiausiai prisideda prie šio nepasitenkinimo. Tačiau bet kuriam sveiko proto piliečiui turėtų būti akivaizdu, kad neverta ypatingo pasitikėjimo demokratija, kurios svarbiausias partinis herojus ir politinis numylėtinis atsiduria interpolo ieškomų asmenų sąraše.

Nepasitikėjimas demokratija, persimetęs į valstybės valdymo institucijas, sukūrė dar vieną problemą: vykdomosios valdžios globojamo biurokratinio aparato ir atstovaujamosios valdžios konfliktą.

Tai, kas žiniasklaidoje vadinama Seimo ir Valstybės saugumo departamento (VSD) karu, yra anaiptol ne grupinių interesų ar egoistinių motyvų lemta kova, kaip dažnai mėginama aiškinti. Šiuo atveju tiesiog kaip niekad akivaizdžiai susiduria du skirtingi požiūriai į valstybės valdymą: demokratinis ir elitistinis.

Demokratinio požiūrio nenuoseklumą ir palyginti menką palaikymą, kartu ir elitizmo įsigalėjimą, be kita ko, lemia visuomenės nepasitikėjimas Seimu ir parlamentarizmo vertybėmis, kurių atžvilgiu paprastai klijuojamos „politikavimo" ar „politizavimo" etiketės.

Pavyzdžiui, prezidentą renkanti dauguma yra stabilesnė ir labiau artikuliuota bei nuosekli nei ta, kuri balsuoja už parlamentines partijas. Prezidentui balsais reiškiama parama yra, palyginti su Seimo rinkimais, tvirtesnė ir nesusijusi su dideliais politiniais ar ekonominiais lūkesčiais. Prezidento vertinimai – aukšti.

Seimo rinkimuose – atvirkščiai: rinkėjų parama partijoms nestabili ir neilgalaikė, o politiniai ir ekonominiai lūkesčiai – per dideli ir dėl to dažniausiai neišsipildantys. Čia glūdi ir chroniško visuomenės nepasitikėjimo Seimu priežastys.

Tad bepigu prezidentams svaidytis Seimą ir parlamentines partijas niekinančiais verdiktais – antai tuščio politikavimo ar tarnavimo grupiniams interesams. Žinoma, visuomenė tokius priekaištus daug greičiau išgirs ir veikiau pritars jiems nei Seimo politikų perspėjimams apie grėsmes valstybės saugumui ir santvarkai, kaip Rolando Pakso ir Arvydo Pociaus atvejais.

Parlamentinėms frakcijoms priekaištaujama dėl kiekvieno rimtesnio politinio žingsnio – esą už tų žingsnių slypi tik savanaudiški ir nuo visuomenės slepiami motyvai. Taip jos diskredituojamos visuomenės akyse.

O kai pagrindinė demokratinio valdymo institucija – parlamentas – neturi visuomenės paramos, į susidariusį galios vakuumą skverbiasi kitų valdžios grandžių aktyvistai.

SPORTAS

*** Lietuvos krepšinio trenerių asociacijos (LKTA) komisija trečiadienį Kaune atmetė Kazanės „Uniks"** komandos vyriausiojo trenerio asistento Valdemaro Chomičiaus kandidatūrą į šalies vyrų rinktinės vyriausiojo trenerio postą bei Lietuvos krepšinio federacijos vykdomajam komitetui siūlys tris kandidatus į šias pareigas — Ramūną Butautą (Rygos ASK; Latvija), Šarūną Sakalauską (Brėmerhafeno „Eisbaren"; Vokietija) ir Kęstutį Kemzūrą (Trevizo „Benetton"; Italija).

*** Atvirojo Ukrainos kiokušin karatė čempionato aukso medalį sunkiausioje svorio kategorijoje (+90 kg)** iškovojo pasaulio supersunkaus svorio vicečempionas Donatas Imbras iš Naujosios Akmenės klubo „Energija". Trenerio Vladimiro Silvaško auklėtinis nepaliko jokių vilčių savo varžovams, visas kovas efektingais nokautais baigęs anksčiau laiko. Tarp moterų sėkmingiausiai pasirodė pasaulio čempiono Pauliaus Klapatausko auklėtinė vilnietė Lina Laurinavičiūtė (klubas „Saulės ženklas"). Svorio kategorijoje per 65 kg ji įtikinamai įveikė visas varžoves bei iškovojo atvirojo Ukrainos čempionato aukso medalį.

Lietuva numoja į Europos Temidės sprendimus

Atkelta iš 1 psl.

sovietų saugume pažymą pateikė Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras bei Valstybės saugumo departamentas. Remiantis šios pažymos išvadomis, K. Džiautas negalėjo toliau dirbti Generalinėje prokuratūroje.

Daugiau nei prieš trejus metus Europos Žmogaus Teisių Teismas paskelbė, kad draudimas dirbti privataus sektoriaus sferose yra neproporcinga priemonė net ir atsižvelgus į teisėtus tikslus, kurių buvo siekiama, todėl buvo pažeisti keli Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos straipsniai.

Teismo sprendimu K. Džiautui ir J. Sidabrui priteista sumokėti po septynis tūkstančius eurų (24,000 litų).

Prieš kelias savaites K. Džiautas apskundė Vyriausybę Vilniaus apygardos administraciniam teismui dėl to, kad Liustracijos įstatymo nuostata dėl buvusių KGB darbuotojų įsidarbinimo privačiame sektoriuje liko nepakeista. Taip pat jis siekia kompensacijos už patirtą moralinę bei materialinę žalą — 100,000 litų.

Praėjusiais metais EŽTT paskelbė sprendimą byloje „Rainys ir Gasparavičius prieš Lietuvą", du teisininkai skundėsi praradę darbą po to, kai jiems buvo pritaikytas buvusių KGB darbuotojų teises varžantis įstatymas.

Abu jie prarado darbą privačiame sektoriuje: Raimundas Rainys — privačioje telekomunikacijų kompanijoje, o Antanas Gasparavičius — advokatūroje.

Abiejų pareiškėjų atžvilgiu EŽTT nustatė diskriminaciją, kurią draudžia 14-asis minėtos konvencijos straipsnis. Taip pat nustatyti teisės į privataus gyvenimo apsaugą pažeidimai. R. Rainiui EŽTT priteisė 35,000 eurų materialinės žalos ir 5,000 moralinės žalos (iš viso per 138,000 litų) kompensaciją.

Netekome E. N. Bukelienės

Vilnius, gruodžio 27 d. (ELTA) — Eidama 73-iuosius metus gruodžio 25 d. mirė žymi literatūros tyrinėtoja, kritikė profesorė Elena Nijolė Bukelienė.

Elena Nijolė Bukelienė gimė 1934 m. rugpjūčio 14 d. Telšių rajone, Kungių kaime. 1958 m. baigė Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto lietuvių kalbos ir literatūros specialybę. 1958-1960 m. mokytojavo Telšių rajono Ubiškės vidurinėje mokykloje. 1960-1964 m. studijavo aspirantūroje. 1964-1996 m. dirbo Vilniaus universiteto (VU) Lietuvių literatūros katedros docente, profesore.

Savo kūrybinį darbą Elena Nijolė Bukelienė pradėjo 1964 m. Per tuos metus išleido monografijas apie Joną Avyžių (1975 m.), Juozą Paukštelį (1985 m.), Juozą Kralikauską (2002 m.), literatūros kritikos knygas: „Prozos keliai ir keleliai..." (1999 m.), „Proza ties tūkstantmečio riba" (2004 m.), „Tarp rašytojo ir skaitytojo" (2006 m.), R. Granausko kūrybos interpretacijas „Saulėlydžio senis" (2004 m., kartu su Vanda Juknaite).

Dirbdama VU, profesorė Elena Nijolė Bukelienė daug dėmesio skyrė jaunųjų pradedančiųjų literatų ugdymui, ilgus dešimtmečius buvo Respublikinio jaunųjų filologų konkurso vertinimo komisijoje. 1989 m. sudarė vadovėlį XII klasei „Lietuvių literatūra: XX a. vidurys". 1990 m. išleido vadovėlį „Lietuvių literatūra: XX a. antroji pusė (1956—1988 m.)". 1997 m. kartu su profesore Viktorija Daujotyte parengė 2-ąjį papildytą vadovėlio leidimą — „Lietuvių literatūra (XX a. vidurys ir antroji pusė (1940—1997 m.)".

Elena Nijolė Bukelienė
Linos Petrauskienės (ELTA) nuotr.

Profesorė sudarė kelias lietuvių literatūros chrestomatijas, buvo kolektyvinių veikalų bendraautorė, ilgus metus buvo Lietuvos rašytojų sąjungos Etikos komisijos narė.

Elena Nijolė Bukelienė apdovanota ordino „Už nuopelnus Lietuvai" Riterio kryžiumi.

Vertino politines santvarkas

Vilnius, gruodžio 27 d. (BNS) — Lietuvos gyventojai geriausiai vertina Vakarų Europos ir JAV politines santvarkas, blogiausiai — Baltarusijos ir Rusijos.

Tai parodė Pilietinės visuomenės instituto užsakymu spalį „Vilmorus" atlikta reprezentatyvi gyventojų apklausa, kurioje dalyvavo 1, 006 vyresni nei 18 metų Lietuvos gyventojai.

Paprašyti įvertinti politines santvarkas tėvynėje ir užsienio šalyse, santvarkas Vakarų Europoje gerai ir labai gerai įvertino 63.6 proc., o blogai — tik 2.6 proc., JAV — atitinkamai 61.9 proc. ir 4.5 proc. gyventojų.

Vakarų demokratijas gyventojai vertina gerokai palankiau nei Lietuvos santvarką. Dabartinės Lietuvos politinę santvarką gerai ir labai gerai įvertino tik 25.1 proc. gyventojų, kai blogai ir labai blogai — net 32.4 proc.

Dar blogiau apklaustieji vertina santvarkas Baltarusijoje ir Rusijoje. Gerai ir labai gerai apie Baltarusijos politinę santvarką pasisako tik 10.2 proc., apie Rusijos — 10.3 proc. apklaustųjų, kai blogai ir labai blogai Baltarusijos santvarką vertina 62 proc., Rusijos — 50.5 proc. piliečių.

Tyrimas rodo, kad santvarką Sovietų Sąjungoje apklaustieji vertina dvigubai palankiau nei dabartinėje Rusijoje: gerai ir labai gerai apie ją pasisako 24 proc., blogai ir labai blogai — 41.2 proc. piliečių.

Žinovai pastebi, kad išlikusi stipri lietuvių nostalgija buvusiai Sovietų Sąjungai nereiškia palankumo dabartiniam Rusijos režimui. Kritiškai vertindami savo šalies santvarką, gyventojai akivaizdžiai orientuojasi į Vakarų demokratijas.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

Mirė JAV prezidentas G. Ford

Atkelta iš 1 psl.

kad „ilgas nacionalinis košmaras jau baigėsi". G. Ford, užėmęs netikėtai tuščią likusį prezidento postą, papiktino daugelį amerikiečių, kai siekdamas išgydyti Watergate skandalo žaizdas suteikė malonę nešlovę užsitraukusiam buvusiam prezidentui Richard Nixon.

Antradienį mirusiam 93-ejų metų G. Ford, kuris pradžioje nebuvo itin ryški figūra Respublikonų partijoje, ilgainiui teko pakeisti į skandalą įsivėlusį viceprezidentą, o 1974 m. tapti Baltųjų rūmų šeimininku, kai po įsilaužimo į Demokratų partijos būstinę Washington, DC, Watergate rajone atsistatydino R. Nixon. Iki kadencijos pabaigos jam buvo likę dveji metai.

Malonaus žmogaus ir itin lojalaus respublikono reputaciją pelnęs G. Ford 26 metus atstovavo Michigan valstijai Kongrese, kai 1973-aisiais R. Nixon paskyrė jį viceprezidentu vietoje Spir Agnew, kuris atsistatydino iš šių pareigų, kad išvengtų persekiojimo dėl kaltinimų sąmokslu, turto prievartavimu ir korupcija.

Tačiau jau tuomet buvo aišku, kad ir pats R. Nixon gali būti priverstas pasitraukti.

1974 metų rugpjūčio 9 dieną pasitraukus R. Nixon, kuris yra vienintelis atsistatydinęs JAV prezidentas, G. Ford davė priesaiką ir tapo 38-uoju Amerikos vadovu. Tuomet jis pareiškė tautai, kad jo laukia sunki užduotis „išgydyti Watergate paliktas vidaus žaizdas".

1975-aisiais buvo du kartus kėsintasi į G. Ford.

Gerald Rudolph Ford gimė 1913 metų liepos 14 dieną Omaha mieste, Nebraska valstijoje Leslie ir Dorothy King šeimoje. Vaikystėje jis buvo žinomas kaip Leslie Lynch King, Jr.

Išsiskyrusi su vyru jo motina persikėlė gyventi į Grand Rapids miestą Michigan valstijoje. 1916 metais ji ištekėjo už paveikslais prekiavusio Gerald Rudolph Ford, kuris įsivaikino berniuką ir davė jam savo vardą bei pavardę.

Būsimasis prezidentas buvo savo vidurinės mokyklos futbolo komandos žvaigždė, o vėliau gavęs futbolininko stipendiją studijavo Michigan universitete. Jis atsisakė kontraktų žaisti Nacionalinėje futbolo lygoje, kad galėtų studijuoti teisę Yale universitete.

Antrojo pasaulinio karo metais būsimasis prezidentas tarnavo jūrų laivyne, o vėliau ėmė dirbti Grand Rapids advokatų kontoroje.

Pirmą kartą į Atstovų Rūmus G. Ford buvo išrinktas 1948-aisiais. Tais pačiais metais jis vedė Elizabeth Bloomer. Jie susilaukė trijų sūnų ir dukters.

Kongrese G. Ford stengėsi laikytis nuosaikios pozicijos vidaus politikos klausimais ir būti internacionalis-tu užsienio politikos srityje. Jis paprastai balsuodavo prieš vidaus programų finansavimą, bet pritardavo karinių išlaidų didinimui ir programoms, kurios buvo skirtos padėti Amerikos sąjungininkėms.

1963-iaisiais jis buvo išrinktas Atstovų Rūmų mažumos vadovu ir dirbo Warren komisijoje, tyrusioje prezidento John Kennedy nužudymą. Ši komisija nustatė, kad Lee Harvey Oswald veikė vienas. Dėl šios komisijos išvados tebediskutuojama iki šiol.

G. Ford pelnė gerbiamo ir darbštaus įstatymų leidėjo reputaciją, tačiau dėl savo nerangumo ir sintaksės klaidų jis ne kartą buvo tapęs kandžių pašaipų taikiniu. Daug metų G. Ford negalėjo pamiršti prezidento Lyndon Johnson pastabos, kad jis „per ilgai žaidė futbolą neužsidėjęs šalmo".

Pasitraukęs iš prezidento posto G. Ford didžiąją laiko dalį skaitė paskaitas ir žaidė golfą.

G. Ford žmona Betty pakeitė Amerikos visuomenės požiūrį į alkoholizmą, kai prisipažino pati turėjusi problemų dėl alkoholio vartojimo, tačiau įveikusi šį potraukį. Jos vardu buvo pavadinta garsi reabilitacijos klinika, kuri padėjo išbristi iš alkoholizmo liūno ne vienai sporto ir pramogų verslo žvaigždei.

Ieškos į Žemę panašių planetų

Paryžius, gruodžio 27 d. („Reuters"/BNS) — Iš Baikonūro kosmodromo trečiadienį paleistas prancūzų vadovaujamos programos palydovas COROT, sukurtas specialiai ieškoti Žemės grupės planetų už Saulės sistemos ribų, pranešė Europos kosmoso agentūra (EKA).

Šiuo orbita skriesiančiu teleskopu bus ieškoma mažesnių nei iki šiol planetų, kurios būtų panašaus dydžio kaip Žemė ir sudarytos iš uolienų, o ne iš dujų. Mokslininkai mano, kad ši programa padės išaiškinti, ar dar kur nors Visatoje egzistuoja gyvybė.

„COROT galės surasti daugiau visokių dydžių ir tipų planetų už Saulės sistemos ribų, — sakė viena projekto mokslininkė Claude Catala. — Tikimės susidaryti geresnį planetų sistemų už Saulės sistemos ribų vaizdą. Galiausiai tai leis apskaičiuoti į Žemę panašių planetų buvimo Saulės kaimynystėje ar kur nors toliau galaktikoje tikimybę".

Manoma, jog nedidelės kietos planetos, panašios į Žemę, yra galima terpė gyviems organizmams atsirasti, ir surasti jas yra prioritetas ieškant gyvybės už Žemės ribų.

Iki šiol buvo rasta daugiau kaip 200 planetų, kurios sukasi aplink žvaigždes už Saulės sistemos ribų. Bet beveik visos jos yra mažiausiai Jupiterio dydžio milžinės, o daugelis — dar didesnės. Jas galima pamatyti per antžeminius teleskopus ar kosminį teleskopą „Hubble", stebint gravitacijos efektus.

Nedidelių planetų už Saulės sistemos ribų, tokių kaip Žemė, neįmanoma pamatyti pasinaudojant šia metodika. Prancūzijos nacionalinio kosmoso tyrimų centro (CNES) ir EKA palydovas COROT Žemės tipo planetas galės aptikti kitokiu metodu.

Kosminiame aparate yra įrengtas teleskopas su 30 cm skersmens veidrodžiu. Jeigu tokio tipo planeta kirs liniją tarp Saulės ir teleskopo, žvaigždės šviesa kiek priblanks, o COROT tai užfiksuos. Tačiau kad tos planetos būtų pastebėtos, jos turi būti netoli savo žvaigždžių.

EUROPA

MINSKAS

Baltarusija pasirengusi toliau svarstyti sutartį dėl dujų tiekimo su „Gazprom" pirmaisiais ateinančių metų mėnesiais, o iki tol ketina mokėti už Rusijos dujas sena kaina po 46.68 dolerio už 1,000 kubinių metrų, nepaisydama Rusijos monopolininkės grasinimų nutraukti tiekimą, jeigu nebus pasirašyta sutartis iki sausio 1 dienos. Tai trečiadienio naktį pareiškė Baltarusijos pirmasis vicepremjeras Vladimiras Semaška sugrįžęs iš nesėkmingų derybų su „Gazprom" dėl dujų tiekimo 2007 metais sąlygų.

TBILISIS

Gruzijos parlamentas plenariniame posėdyje trečiadienį per trečiąjį svarstymą priėmė konstitucijos pakeitimus, numatančius tuo pačiu metu surengti 2008 metų rudenį parlamento ir prezidento rinkimus. Parlamento dauguma priėmė šias konstitucijos pataisas, nepaisydama opozicijos, kuri atsisakė dalyvauti balsavime šiuo klausimu. Praėjusią savaitę Gruzijos parlamentas gavo rekomendacijų dėl šių pakeitimų iš Europos Tarybos Venecijos komisijos. Europos ekspertai mano, kad netikslinga tuo pačiu metu rengti parlamento ir prezidento rinkimus.

JAV

WASHINGTON, DC

Delaware valstijai atstovaujantis senatorius Joseph Biden, vienas Demokratų partijos užsienio politikos architektų ir griežtas George W. Bush Irako karo strategijos kritikas, antradienį paskelbė apie ketinimus dalyvauti 2008-aisiais vyksiančiuose prezidento rinkimuose. Galimais realiausiais Demokratų partijos kandidatais prezidento rinkimuose šiuo metu laikomi New York atstovaujanti senatorė Hillary Clinton ir senatorius Barack Obama iš Illinois. Oficialus partijos kandidatas paaiškės 2008-ųjų pradžioje.

KANADA

OTTAWA

Kanados prokuratūros šnipinėjimu Rusijai apkaltintas vyras, pasivadinęs Paul Wiliam Hampel vardu, išsiųstas į Rusiją, antradienį pranešė Kanados visuomenės saugumo departamento vadovas Stockwell Day. „Kaip rodo šis atvejis, Kanadoje nelaukiami tie, kas negerbia mūsų įstatymų ir kelia grėsmę mūsų visuomenės saugumui", — sakė S. Day.

AZIJA

AŠCHABADAS

Turkmėnijos valdžia paskyrė formalius naujo prezidento rinkimus ir yra įsitikinusi, kad penki varžovai — ne kliūtis dabartinio laikinai einančio valstybės vadovo pareigas 49-erių metų Kurbankulio Berdymuchamedovo numatytai pergalei. Valdęs gamtinių išteklių turtingą šalį 21-erius metus ekscentriškas autokratas Saparmuradas Nijazovas mirė praėjusią savaitę, sustojus širdžiai, ir nepaliko savo įgaliojimų perėmėjo. Jo laidotuvių organizavimo komisijos vadovu, po to ir laikinuoju valstybės vadovu buvo paskirtas vicepremjeras K. Berdymuchamedovas.

BEIJING

2008 metų olimpinių žaidynių šeimininkas Beijing ruošiasi investuoti per 70 mlrd. juanių viešojo transporto infrastruktūrai gerinti. Bendra 71.5 mlrd. juanių (9.1 mlrd. JAV dolerių) suma, kuri bus investuojama dalimis iki 2010 metų, traktuojama kaip vyriausybės pastangos numalšinti augantį nepasitenkinimą vis didėjančiomis transporto grūstimis bei oro užterštumu.

ARTIMIEJI RYTAI

BAGHDAD

Nušalintasis Irako diktatorius Saddam Hussein sakė, kad eis į kartuves kaip „auka", ir paragino irakiečius susivienyti prieš savo priešus. Iš kalėjimo kameros Irako liaudžiai parašytame laiške S. Hussein sako: „Aukoju save. Jei panorės, Dievas skirs man vietą tarp teisuolių ir kankinių".

SENIAUSIA LIETUVIŠKA MOKYTOJŲ SEMINARIJA

Veiverių mokytojų seminarija – reikšmingas švietimo ir kultūros židinys Lietuvoje. Iki Pirmojo pasaulinio karo tai buvo vienintelė lietuvių mokytojų rengimo įstaiga. Per 52 gyvavimo metus Veiverių mokytojų seminarija parengė ir išleido 1,025 mokytojus. Nemaža dalis jos auklėtinių tapo pradžios mokyklos mokytojais, lietuviškų vadovėlių autoriais, žymiais visuomenės bei kultūros veikėjais.

Veiverių Šv. Liudviko bažnyčioje spalio 27 d. klebonas kun. Kazimieras Skučas aukojo šv. Mišias už visų kartų Veiverių mokytojų seminarijos auklėtinius, dėstytojus, globėjus, geradarius. Mišiose dalyvavo Veiverių miestelio moksleiviai, mokytojai, svečiai. Giedojo Kauno vyrų choras „Perkūnas" (meno vadovas doc. Romualdas Misiukevičius). Per pamokslą klebonas kun. K. Skučas minėjo, kad tarp seminarijos mokinių buvo Mykolas Krupavičius (1885–1970) – kunigas, prelatas, žemės ūkio ministras, Kazys Skučas (1894–1941) – generolas, vidaus reikalų ministras, Aleksandras Žilinskas (1885–1942) – teisingumo ministras, Antanas Kučingis (1899–1983) – žymus operos dainininkas, Lietuvos kariuomenės majoras, Antanas Žmuidzinavičius (1876–1966) – žymus dailininkas ir daug kitų, ne mažiau populiarių ir žymių žmonių.

Kun. K. Skučas ypač pabrėžė prelato M. Krupavičiaus asmenybę, kuris porą metų ėjo Veiverių bažnyčios klebono pareigas, o per tuos dvejus metus sugebėjo pastatyti kleboniją, atnaujinti ir padidinti bažnyčios bokštą, aptverti šventorių. Kunigas gerai matė tuometį Lietuvos kaimo žmogaus gyvenimą – bežemių žmonių lūšnų skurdą. Prel. M. Krupavičiaus pateiktas dvarų žemės išdalijimo principas griežtai skyrėsi nuo bolševikinio, pagal kurį reikėjo viską atimti iš tų, kurie turi, tik dėl to, kad reikia atimti.

Kun. K. Skučas minėjo, kad iš Veiverių mokytojų seminarijos Lietuvoje pasklido pradinių mokyklų mokytojai, kurie stengėsi kiek įmanoma šviesti augančią kartą. Iš pirmosios mokytojų seminarijos sklidusi lietuvybės, mokslo, meno, kultūros šviesa niekad neišblės, o jos dvasią veiveriečiai išsaugos, pratęs ir semsis iš jos stiprybės, sakė pamokslo pabaigoje klebonas.

Veiverių Antano Kučingio meno mokykloje (buvusioje mokytojų seminarijoje) įvyko iškilmingas Veiverių mokytojų seminarijos 140–ųjų metinių minėjimas ir mokslinė konferencija. Kęstutis Orinas skaitė pranešimą „Seniausia lietuviška mokytojų seminarija", o ilgametė mokytoja, Tōmo Žilinsko muziejaus įkūrėja Salomėja Tamošaitienė gvildeno mokytojo, patriarcho Tomo Ferdinando Žilinsko (1840–1925), 37 metus išdirbusio Veiverių mokytojų seminarijoje, gyvenimo ir veiklos vingius.

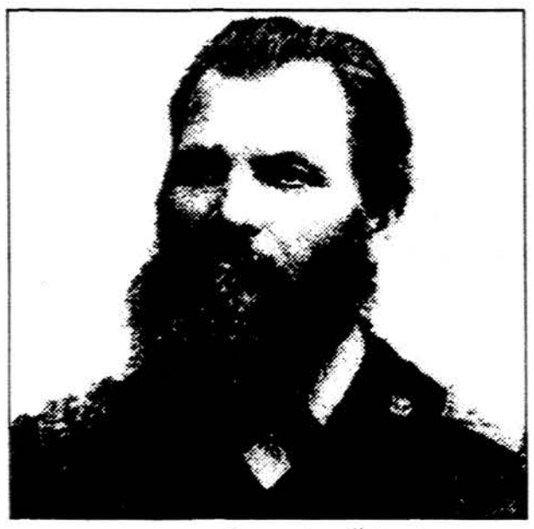

Tomas Ferdinandas Žilinskas

Lietuvos muzikos ir teatro akademijos profesorius Albinas Petrauskas skaitė pranešimą „Muzikinis švietimas carinėje Rusijoje. Muzika ir dainavimas Veiverių mokytojų seminarijoje". Pranešimuose išryškėjo visa carų sumanymo ir tikslų įgyvendinimo mozaika. Caro valdžios biurokratai užsimojo vienu kirčiu pasiekti du tikslus: lietuvius atitolinti nuo lenkų ir jų kultūrinės įtakos ir tokio lyg ir gero tikslo priedangoje tautą surusinti ir net paversti stačiatikiais. Tai įvyko numalšinus 1831 it 1863 metų sukilimus. Buvo uždrausta lietuviška spauda lotyniškomis raidėmis, iš viešojo gyvenimo pradėta stumti net ir šnekamoji kalba. Po spaudos uždraudimo, likus vien rusiškoms mokykloms, dauguma tėvų nebeleido į jas savo vaikų, todėl paplito „daraktorių" mokyklėlės, kur už menką atlygį mažai mokyti žmonės slapta ruošė po keletą vaikų kas savaitę vis kitoje vietoje. Kas sugebėjo, patys savo vaikus mokė skaityti ir rašyti namuose.

Rusintojų sumanymu įsitvirtinti Šiaurės Vakarų krašte lengviausia buvo per liaudies švietimą. Tam reikėjo parengti liaudies mokykloms mokytojus ne iš atvykėlių, o iš vietinių jaunuolių, tinkamų daryti įtaką savo krašto žmonėms. Tik iš jų reikėjo išmušti tautinę sąmonę, o tai pasiekiama atėmus kalbą. Todėl buvo teigiama, kad tik rusų kalba turi perspektyvą, nes lietuvių kalba neverta dėmesio ir apskritai ji – ne kalba, o kažkoks vietinis dialektas, ir visi laimės, jei to nereikalingo „žargono" neliks. Žmonės kalbės tik rusų kalba.

Kadangi Lietuvos dalis Sūduva įėjo į Lenkijos karalystės Augustavo (nuo 1867 metų – Suvalkų) gubernią ir čia buvo didelė lenkiškos kultūros įtaka, todėl teko daryti išimtį ir į numatytą steigti mokytojų rengimo įstaigą priimti lietuvius katalikus, o siekiant aukštųjų mokyklų studentus atitraukti nuo lenkiškos įtakos, paskatinti juos stoti ne į Varšuvos, o į Maskvos ir Peterburgo universitetus, tam reikalui paskiriant kasmet po dešimt stipendijų. Šios aplinkybės ir lėmė, kad XIX a. antrojoje pusėje iš Suvalkų gubernijos buvo kilę daug daugiau inteligentų negu iš kitų Lietuvos kraštų.

Tokiai mokytojų rengimo įstaigai vieta buvo parinkta nuošaliame Veiverių kaime, prie Peterburgo–Varšuvos kelio, buvusiose arklių pašto stoties patalpose, nes, 1861 metais nutiesus geležinkelį, jos liko tuščios. Pagal šios mokslo įstaigos specifiką į ją numatyta priimti tik katalikų tikybos lietuvius. Buvo įvesta gausybė griežtų draudimų. Uždrausta lietuviškai kalbėti net bendrabučiuose, dažnai daromos kratos, sekama, kas su kuo bendrauja, kur vaikšto.

Bet nepadėjo jokie persekiojimai, draudimai ir bausmės. Rusintojai patyrė visišką nesėkmę. Vietoj planuoto rusifikacijos centro Veiveriuose slapta įsikūrė labai svarbus lietuviškas tautinis židinys. Buvo skaitoma ir platinama draudžiama literatūra, renkama tautosaka, užrašinėjamos jaunimo dainuojamos dainos, jų žodžiai ir melodijos. 1883 metais antro ir trečio kurso seminaristai pradėjo leisti mėnraštį „Laimės valandos", vyko slapti susirinkimai. Net kapinėse. Kapinių koplyčioje, po altoriumi, buvo slaptos literatūros slėptuvė. Kai ką slėpdavo ir kapinių kryžių kiaurymėse. Veiveriuose lietuviškai veiklai buvo ypač palanki aplinka, mat artimiausi kaimai buvo lietuviški, pro čia iš Prūsijos Kauno ir Vilniaus link ėjo draudžiamos spaudos keliai, netoliese veikė geras ir seminaristams patogus spaudos platintojų sambūris.

Veiverių seminarija buvo trimetė. Į pirmą kursą priimdavo jaunuolius nuo 15 metų, turinčius dviklasės mokyklos baigimo pažymėjimus. Viename kurse mokėsi 30 mokinių, tad iš viso seminarijoje galėjo mokytis 90 žmonių. Buvo dėstoma tikyba, pedagogika, lietuvių, rusų kalbos, istorija, matematika, gamta ir geografija, dailyraštis, braižyba, muzika, dainavimas ir gimnastika. Darbo įgūdžiams įgyti reikėjo išdirbti nustatytą valandų skaičių mokyklos sode ir darže. Seminarija turėjo daržą ir sodą (daržininkyste rūpinosi sodininkas, bitininkystės kurį laiką mokė T. Žilinskas). Sodas buvo užvestas tuoj po seminarijos atidarymo, o 1878 m. jau užėmė šešis hektarus.

Jame augo per 700 vaismedžių. Sodas buvo suskirstytas į 170 sklypelių, už kuriuos buvo atsakingi paskirti seminaristai.

Veiverių mokytojų seminarija yra svarbi visai Lietuvai, teigė pranešėja mokytoja S. Tamošaitienė. Nemaža dalis jos auklėtinių buvo pradinių klasių mokytojai, o kiti tapo žymiais visuomenės bei kultūros veikėjais, tarp jų P. Kubertavičius, kanklininkai P. Puskunigis ir J. Strimaitis, profesorius P. Davydaitis, diplomatai M. Bagdonas, V. Sidzikauskas. Seminarijoje lavinosi poetas ir publicistas Juozas Andziulaitis–Kalnėnas, poetas ir vertėjas Petras Arminas–Trupinėlis, rašytojas K. Sakalauskas–Vanagėlis, įvairių vadovėlių autoriai: P. Bendorius, J. Damijonaitis, J. Geniušas, A. Jakučionis, S. Matjošaitis, V. Palukaitis, J. Vokietaitis ir kt.

Seminaristai, kaip tvirtino prof. A. Petrauskas savo pranešime, privalėjo išmokti griežti smuiku. Jau 1872 m. veikė choras, simfoninis orkestras, kuris grojo operų ištraukas, maršus, šokius. Choras ir orkestras buvo plačiai žinomi, koncertuodavo Kaune, Marijampolėje, Kybartuose ir kitur. Labai didelį vaidmenį atliko seminarijos mokytojas T. F. Žilinskas. Po jo mirties 1925 metais spaudoje mirgėjo titulai: „Lietuvos mokytojų tėvas", „Tautos patriarchas". 1931 metais jo mokiniai prieš buvusią mokytojų seminariją pastatė paminklinį biustą (skulptorius A. Aleksandravičius), Tomo Žilinsko vardu pavadinta Veiverių gimnazija. Lietuvybei daug dėmesio skyrė ir mokytojas Juozas Kairiūkštis.

Nuo 1993 metų buvusioje Veiverių mokytojų seminarijoje savo veiklą pradėjo Antano Kučingio meno mokykla, įkurta 1989 metais. Joje veikia šių specialybių klasės: fortepijono, smuiko, elektroninių vargonų, akordeono, kanklių, gitaros, fleitos, birbynės, keramikos ir audimo. Mokyklai sėkmingai vadovauja jaunas direktorius Mindaugas Labanauskas.

Šios mokyklos patalpose vykusi konferencija buvo paįvairinta koncertu, kuriame skambėjo buvusio seminaristo Jeronimo Steponavičiaus sukurtas „Valsas". Jį atliko Narutis Baginskas (birbynė), Agnė Sidabraitė (fleita) ir Rimvydas Jagminas (fortepijonas). Tie patys atlikėjai pagrojo buvusio seminaristo Adomo Balino „Polką" (jis baigė seminariją 1904 metais). Abu kūrinius aranžavo Gracijus Urbonavičius.

Veiverių mokytojų seminarijos 140–osioms metinėms atminti liaudies menininkas Petras Pranskevičius išdrožė dailų koplytstulpį, o susirinkusieji veiveriečiai, svečiai – Prienų rajono savivaldybės meras Antanas Gustaitis, Prienų rajono savivaldybės Švietimo skyriaus vedėja R. Juocevičienė, Prienų rajono savivaldybės administracijos direktorė Danutė Stankevičienė, moksleiviai su savo mokyklos ir valstybine vėliava stovėjo šalia koplytstulpio, kai Veiverių kun. K. Skučas šventino paminklą. Meras A. Gustaitis savo kalboje pabrėžė, kad Veiveriai atliko didelį švietiejišką darbą Lietuvai pačiu didžiausiu sunkmečiu, o ir dabar miestelis šiuo koplytstulpiu įamžina savo indėlio į švietimą svarbą. Koplytstulpio autorius P. Pranskevičius sakė norėjęs kuo paprastesne, liaudiška forma įprasminti medyje Veiverių mokytojų seminarijos jubiliejinę datą. Karinių oro pajėgų dūdų orkestras iš Kauno atliko Lietuvos himną, visi dalyvavusieji irgi giedojo.

Įspūdingas šventinis koncertas vyko Veiverių T. Žilinsko gimnazijos salėje. Koncertavo KOP orkestras (meno vad. kpt. R. Kukulskis), Kauno vyrų choras „Perkūnas", Kauno J. Gruodžio konservatorijos styginių instrumentų orkestras (vad. K. Domarkienė), Kauno muzikinio teatro solistas Giedrius Prunskus (baritonas), ansamblis „Duetino", akordeonistų trio „Chill out" bei violončelininkas Giedrius Daunoravičius.

XXI amžius, 2006 m. Nr. 81

PASLAUGOS

STATE FARM INSURANCE AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS

Agentas Frank Zapolis (versle 49 metai)
Off. Mgr. Auksė S. Kane,
Vilma Jarulienė,
Virginija Smuikaitienė
kalba lietuviškai.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St.,
Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654;773-581-8654

Skelbimų skyriaus tel. 1-773-585-9500

SIŪLO DARBĄ

Experienced Male & Female Live-in
CNA or Home Health Aide needed.
Must have valid proof to work
in the United States.
Must speak English & Drive.
312-648-1565

NEKILNOJAMASIS TURTAS

COLDWELL BANKER RESIDENTIAL BROKERAGE
VIDA M. SAKEVICIUS
Real Estate Consultant
Nekilnojamojo turto
pirkimas, pardavimas
708-889-2148

GERUMAS MUS TURI VIENYTI

KĘSTUTIS PRANCKEVIČIUS

Šv. Kalėdų išvakarėse Vilniuje, Žemės ūkio ministerijoje aktyviausiems labdaringų, krikščioniškų organizacijų atstovams buvo įteikti žemės ūkio ministrės Kazimiros Prunskienės Padėkos raštai už Europos Sąjungos programos „Dėl maisto ir intervencinių atsargų tiekimo labiausiai nepasiturintiems asmenims Bendrijoje" įgyvendinimą 2006-aisiais metais.

Žemės ūkio viceministrė Virginija Žoštautienė įteikia Padėkos raštą Alytaus rajono, Pivašiūnų parapijos klebonui Vincui Baubliui.
Antano TUMĖNO nuotr.

Šventiniame renginyje negalėjusios dalyvauti ministrės misiją atlikusi viceministrė Virginija Žoštautienė nuoširdžiai padėkojo Lietuvos „Carito", Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos, Labdaros ir paramos fondo „Lietuvos ir JAV iniciatyva" bei Maisto banko vadovams už nesavanaudišką veiklą dalijant maisto produktus labiausiai nepasiturintiems ir socialiai remtiniems asmenims. Beveik 250 tūkst. šalies gyventojų visose 60-yje Lietuvos savivaldybių buvo išdalinta ryžių, makaronų, kruopų, miltų, kitų grūdinių produktų už beveik 8,6 milijonus litų.

Savo kalboje viceministrė V. Žoštautienė pasidžiaugė, kad absoliuti dauguma šalies savivaldybių geranoriškai prisidėjo, kad šią labdaringą akciją pajustų kuo didesnė dalis gyventojų. Tačiau didžiausios padėkos ir pagarbos sulaukė Alytaus, Kauno, Ignalinos, Panevėžio, Rokiškio, Birštono, Elektrėnų, Klaipėdos, Raseinių, Molėtų, Švenčionių, Telšių, Ukmergės ir Vilniaus rajonų bei miestų savivaldybės, radusios būdų kaip pasirūpinti sandėliavimo, transportavimo ir kitais svarbiais reikalais. Viceministrės teigimu, ES jau 20 metų skirdama tokią paramą nepasiturintiems žmonėms, teikia ne tik materialinę, bet ir dvasinę naudą, skatina telktis veiksmingesnei bendruomeninei veiklai.

Neliko abejingi

Labdaringų organizacijų vardu padėkos žodį taręs Lietuvos Caritas generalinis direktorius, kunigas Robertas Grigas priminė, jog pirmąsyk šalyje atlikta tokia akcija parodė, kad mūsų visuomenėje nestinga geros valios, nuoširdumo ir dėmesio likimo nuskriaustiems žmonėms. Pasak kunigo, ypač malonu, kad prie šios taurios ir kilnios veiklos iš atsakingų valstybės institucijų aktyviausiai prisidėjo Žemės ūkio ministerija – būtent jos pastangomis buvo išspręsta daugelis svarbiausių finansinių ir techninių klausimų.

Šventiniame renginyje dalyvavęs vienas iš aktyviausiai labdaringos akcijos puoselėtojų – Alytaus rajono, Pivašiūnų parapijos klebonas Vincas Baublys pabrėžė, jog gerumas mus visus turi visada vienyti. Beje, pats klebonas, nepaisydamas brangaus laiko, savo transportu per keletą aplinkinių parapijų nuo vasario mėnesio iki vėlyvo rudens spėjo išdalinti maisto produktų maždaug 7 tūkst. asmenų. Labdarą gavo daugiavaikės šeimos, bedarbiai, kiti socialiai remtini asmenys.

Labdaringą akciją nuo Žemės ūkio ministerijos aktyviai kuravęs Bendrosios rinkos organizavimo departamento direktoriaus pavaduotojas Petras Zablockis priminė, jog ši parama bus pratęsta ir kitais metais. ES Komisija šiai programai įgyvendinti 2007-aisiais metais skyrė 11,3 milijonus litų (t.y. 31,4 proc. daugiau nei 2006 m.), už ją Lietuvoje nepasiturintiems gyventojams bus išdalinta apie 17 tūkst. tonų grūdinių produktų, taip pat 2 tūkst. 760 tonų cukraus. Pasak P. Zablockio, žemės ūkio ministerija tikisi, kad sukaupta patirtis leis sėkmingai įgyvendinti šį kilniadvasišką tikslą, o suvienytos visų neabejingų žmonių bei įvairių institucijų pajėgos palengvins vargstančių žmonių gyvenimą ir tuo pačiu prisidės prie visuomenės gerovės kėlimo.

Stuburo ir skausmo ligos

JONAS V.PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS PRUNSKIS, MD
MAUNAK V. RANA, MD
Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių, sužeidimų darbovietėje bei kitų vietų skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.
Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Elk Grove: 847-718-1212
www.illinoispain.com

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Akių ligų specialistai

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak. Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401, Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

SKELBIMŲ SKYRIAUS
TEL. 773-585-9500

MOKYKIMĖS ANGLIŠKAI

Paruošla Aušrelė Sakalaitė

Hundred forty seventh lesson. (Handred fori sevent lesan) — Šimtas keturiasdešimt septinta pamoka.
A Holiday skii vacation. (E halidei sky veikeišen) — Šventinė slidinėjimo iškyla.
We were planning to go skiing to Colorado mountains during Cristmas vacation. (Ui uėr plęning tū gou skying in Kalorędou mauntains djuring Kristmas veikeišen) — Kalėdų atostogų metu mes planavome vykti slidinėti į Colorado kalnus.
Why didn't you go? (Uai didžnt jū gou) — Kodėl neišvykote?
There was a big snow storm, the airport was closed, all flights were cancelled. (Thėr uoz e big snou storm, tha ėrport uoz clouzd, ol flaits uėr kenceld) — Siautė didelė sniego audra, oro uostas buvo uždarytas, visi skrydžiai sustabdyti.
Couldn't you rebook your flight after the storm, when the airport opened? (Kudnt jū ribuk, jūr flait ęfter tha storm, uen tha ėrport opend) — Ar negalėjote skristi praėjus audrai, kai oro uostą atidarė?
All the flights were full of people who were stranded in different places because of the sotrm. (Ol tha flaits uėr ful af pypl hū uėr strępded in difrent pleises bikoz af tha storm) — Visi skrydžiai buvo perpildyti, nes dėl audros žmonės buvo užkliuvę įvairiose vietose.
It's to bad that the weather ruined your plans. (Its tū będ thęt tha uether ruind jūr plęns) — Gaila, kad oras sugadino jūsų planus.
Not at all, we changed our plans and went skiing in Wisconsin. (Nat ęt ol, ui čeinžd aur plęns ęnd uent skying in Uiskansin) — Visai ne, mes pakeitėme planus ir išvykome slidinėti į Wisconsin.
How clever, you still had a good Christmas vacation. (Hau klever, jū stil hęd e gud Kristmas veikeišen) — Gudriai padarėte — jūs vis tiek turėjote geras Kalėdų atostogas.

LIETUVIŠKOS DAINOS FESTIVALIS KARALIAUČIAUS KRAŠTE

Karaliaučiaus krašto lietuvių kalbos mokytojų asociacija vėl organizavo vaikų festivalį „Skambėk skambėk, lietuviška dainele". Tai jau penktasis toks festivalis, kurio tikslas – lietuvių etnokultūros, papročių bei tradicijų puoselėjimas ir plėtojimas. Šis renginys suteikia galimybę lietuvių kalbos besimokantiems vaikams realizuoti savo galimybes ir sugebėjimus muzika, daina ir šokiu.

Tilžės (Sovetsko) Celiuliozės popieriaus kombinato kultūros rūmuose skambėjo lietuvių kalba, nes į festivalį susirinko apie du šimtus dalyvių. Lietuvių sostapilėje toks festivalis organizuojamas pirmą kartą, kiti keturi vyko Karaliaučiuje (Kaliningrade).

Į Tilžę atvyko dainos mylėtojai ne tik iš Karaliaučiaus krašto, bet ir iš Lietuvos ir Lenkijos. Karaliaučiaus krašto lietuvių kalbos mokytojų asociacijos pirmininkas Aleksas Bartnikas pristato festivalio svečius ir vertinimo komisija. Skamba Lietuvos ir Rusijos valstybiniai himnai. Tilžės (Sovetsko) mero pavaduotojas Igoris Pirsikovas, Lietuvos konsulato Tilžėje darbuotojai Alvydas Vaitkūnas ir Aldona Valatkienė, Karaliaučiaus lietuvių kultūrinės tautinės autonomijos pirmininko pavaduotojas Bronius Norkus, Karaliaučiaus (Kaliningrado) kultūros ministerijos atstovas Algis Flamenko, Aleksas Bartnikas sveikino festivalio dalyvius, linkėdami sėkmės, gražių įspūdžių ir skambių dainų.

Festivalio dalyviai buvo suskirstyti į keturias grupes. Pirmoji grupė – lietuviškų klasių, sekmadieninių mokyklų ir fakultatyvų moksleiviai. Antroji – vaikų folkloriniai ansambliai. Trečioji – solistai ir ketvirtoji – festivalio svečiai.

Pirmieji į sceną įžengė Tilžės (Sovetsko) vaikų darželio „Šaltinėlis" dainorėliai, kuriuos ruošė Regina Kapkova. Kiti pirmosios grupės dalyviai: Karaliaučiaus 48–osios vidurinės mokyklos moksleiviai (vadovė Rūta Leonova), „Gintarėlis" iš Karaliaučiaus 35–ojo licėjaus (vadovas Algirdas Karnilavičius), ansamblis iš Kaukėnų (Jasnoje, vadovė Irena Šapalienė), „Beržynėlis" iš Gaštų (Slavskas, vadovė Loreta Makaraitė), Tilžės 2–osios vidurinės mokyklos ansamblis (vadovės Vera Kovalenko ir Viktorija Nikulina), Ragainės (Nemano) 2–osios vidurinės mokyklos ansamblis (vadovai Loreta Charijeva, Feliksas Alimas ir Nadežda Riviakina). Šventėje pasirodė foklorinis ansamblis „Nadruvėlė" iš Gumbinės (Gusevo) 5–osios vidurinės mokyklos (vadovė Irena Tiriuba) ir vaikų folklorinis ansamblis „Šešupė" iš Lazdynų (Krasnoznamensko, vadovė Aldona Strojeva).

Trečiajai – solistų grupei – atstovavo Vladimiras Chakimovas iš Karaliaučiaus (Kaliningrado) 4–osios vidurinės vidurinės mokyklos (jį ruošė Algirdas Karmilavičius), Diana Zaicaitė iš Įsruties (Černiachovsko) 13-osios internatinės mokyklos (vadovė Ona Druseikaitė) ir Lina Paukštytė iš Tilžės (Sovetsko) sekmadieninės mokyklos (vadovė Lina Žeimytė).

Festivalyje dalyvavo gausus būrys svečių. Lietuvišką dainą ir grakštų šokį atvežė į šventę ansamblis iš Seinų (Lenkija). „Žiburio" gimnazijos, pasivadinęs „Žiburio" vardu.

Nukelta į 11 psl.

Jaunieji dailininkai piešia pasaką

„Kaip nupiešti pasaką? Apie tai čikagiškiams papasakos iš Rytų pakrantės atvykę dailininkai–iliustratoriai Rolandas Kiaulevičius ir Gintaras Jocius.

Sunku įsivaizduoti vaikystę be pasakų, o vaikišką pasakų knygą — be linksmų piešinių. Juk net ir po daugelio metų savo mylimus pasakų veikėjus atsimename būtent tokius, kokie jie buvo nupiešti mūsų vaikystės knygose.

O ar lengva nupiešti pasaką? Apie tai galėsite sužinoti jau netrukus — sausio 5–6 d. Čikagoje lankysis du lietuviai dailininkai iš Rytų pakrantės — Gintaras Jocius (iš New Jersey) ir Rolandas Kiaulevičius (iš Connecticut), kurie Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre atidarys savo darbų parodą, pristatys savo iliustruotas knygas ir surengs įdomią popietę.

Rolandas Kiaulevičius — jaunas, veržlus ir talentingas dailininkas, 2006 metais sėkmingai apsigynęs magistro laipsnį Western Connecticut University. Dar studijuodamas jis sukūrė Kalėdinę istoriją apie zoologijos sodo gyventojus žvėrelius. Pats iliustravo ir pateikė darbą jaunų talentų konkursui, kurį organizuoja leidykla „Red Cygnet". Iš daugiau nei 400 kandidatų lietuvis pateko tarp 12 laimingųjų, kurių darbai buvo išspausdinti.

Šio metu knyga pavadinimu „Zoolidays" parduodama visoje JAV teritorijoje, ją greitai pamilo skaitytojai. Tačiau Rolandas „neužmigo ant laurų" — pasidaręs unikalų kostiumą, jis pats įsikūnijo savo knygos personažą ir... iškeliavo pas vaikus. Per porą mėnesių jaunasis iliustratorius iš Connecticut surengė daugiau nei 20 savo knygos pristatymų! Keli jų nu-

Susitikime su dailininkais dalyvaus ir nematytas–negirdėtas briedis!

matyti ir Čikagoje, sausio 5-7 dienomis.

Rolando darbus galite pamatyti jo internetinėje svetainėje www. RolandasArt.com

Kitas atvykstantis dailininkas, Gintaras Jocius — Vilniaus dailės akademijos absolventas. Studijas jis baigė 1994 m. ir nuo to laiko dirba knygų iliustravimo ir grafinio dizaino srityje. Per daugiau nei 10 kūrybinės veiklos metų dailininkas iliustravo ir apipavidalino per pusšimtį įvairaus žanro knygų. Gintaras labai domisi ir didžiuojasi savo krašto istorija, todėl neatsitiktinai jam teko iliustruoti istorines–nuotykines Skomanto serijos knygas, sukurti komiksus–grafines noveles „Vikingų žygis į Apuolę", „Milžinkapis", „Gintaro kelias".

Be to, Gintaras iliustruoja ir žinomų autorių vaikiškas knygas – tokius kūrinius kaip M. Vainilaičio „Ežiukai Devyžiukai", J. Marcinkevičiaus „Grybų karas", V. Žilinskaitės „Kelionė į Tandadriką", J. Avyžiaus „Bardo nuotykiai", K. Binkio „Kiškių sukilimas" ir daugelį kitų ne tik lietuvių, bet ir užsienio autorių knygų. Nors ir būdamas toli nuo tėvynės, dailininkas glaudžiai bendradarbiauja su Lietuvos leidyklomis. Be to, jis įsitraukė į lietuvišką veiklą JAV. Gintaro karikatūras ir šaržus galima buvo išvysti išeivijos savaitraščiuose „Amerikos lietuvis" bei „Emigrantas".

Daugiau apie šio dailininko kūrybą galite sužinoti aplankę jo asmeninę internetinę svetainę **www. GintarasArt.com**

Abu dailininkai – Rolandas ir Gintaras - artimiau susipažino 2006 metų vasarą „Neringos" (Vermont) stovykloje vykusiame menininkų plenere „Aštuonios meno dienos". Menininkus apjungė bendros idėjos, ir netrukus kilo mintis bendrai pademonstruoti savo kūrybą Amerikos lietuviams.

Rolando ir Gintaro debiutas tautiečiams nusimato Čikagoje, Jaunimo centre, sausio 5 dieną. Tą dieną įvyks jaunųjų menininkų darbų parodos atidarymas, o sausio 6 d. toje pačioje Čiurlionio galerijoje vyks susitikimas su Čikagos lituanistinės mokyklos jaunaisiais skaitytojais, kur pagrindinis dėmesys bus skirtas neseniai pasirodžiusioms jaunųjų dailininkų iliustruotoms knygoms — Rolandas pristatys savo knygą „Zoolidays", o Gintaras vietos lietuvius supažindins su savo kūryba ir naujausia iliustruota knyga „Negirdėtos neregėtos pasakos". Renginio metu bus ne tik demonstruojama, kaip sukuriami pasakų herojai, bet ir pravestos trumpos piešimo pamokėlės. Be to, „Gintaro ir Rolando knygynėlyje" bus galima įsigyti abiejų dailininkų iliustruotų knygų su autografais, iliustracijų kopijų bei kitokios atributikos su autorių kūryba. Tuo pat metu Čiurlionio meno galerijoje publika galės išvysti abiejų menininkų iliustracijų, tapybos ir akvarelės darbų parodą.

Tad visi Čikagos ir apylinkių lietuviai maloniai kviečiami į šią dviejų jaunų bei talentingų dailininkų iš JAV Rytų pakrantės – Rolando Kiaulevičiaus ir Gintaro Jociaus darbų parodos atidarymą Čiurlionio galerijoje sausio 5 d. 7:30 val. v. ir popietę, kuri rengiama sausio 6 dieną 12 val. p.p. taip pat Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre.

AL inf.

JAUNIMO CENTRO VAKARIENĖ

Tą sekmadienį nelauktai atėjusi žiema savo pasakišku grožiu užburė ne vieną. Visur apledėjusios medžių šakos spindėjo saulėje krištoliniais atšvaitais, o žemė buvo nuklota baltutėliu sniego apdangalu. Spaudžiant šaltukui, lietuvių visuomenė rinkosi į Jėzuitų koplyčią, kur greitai neliko laisvų vietų. Šv. Mišias koncelebravo kunigas Antanas Gražulis, SJ, kunigas Jaunius Kelpšas ir prelatas Ignas Urbonas. Šv. Mišioms dar daugiau iškilmingumo suteikė solistų Vaclovo ir Margaritos Momkų puikus giedojimas, vargonuojant Manigirdui Motekaičiui.

Vakaro programą pravedė JC valdybos pirmininkė Milda Šatienė. Lietuvos generalinis konsulas Arvydas Daunoravičius sveikinimo žodyje pabrėžė, kad kultūrinė veikla Jaunimo centre vyksta jau 49–erius metus. Ateinančiais metais šis lietuvybės centras švęs savo veiklos 50–metį. Generalinis konsulas linkėjo visiems remti šį centrą ir išlaikyti savo rankose ateityje.

Milda Šatienė dėkojo pasiaukojusiems valdybos darbui nariams: Viktorui Jautokui, Nijolei Kaveckienei, Liūdui Ramanauskui, Danutei Rūtai, Antanui Paužuoliui. Taip pat — Tarybai ir nepailstančiam jos pirmininkui Vaclovui Momkui už visokeriopą pagalbą.

Lituanistinės mokyklos tėvų komiteto pirmininkė Neringa Aleksonis dėkojo valdybai už patalpas ir galimybę mokyti vaikus lietuviškoje aplinkoje. Mokyklos direktorė Jūratė Dovilienė įteikė gražių rožių puokštę Mildai Šatienei.

JC tarybos pirmininkas Vaclovas Momkus paskelbė centro didžiuosius aukotojus (bus paskelbta spaudoje). Jis padėkojo jėzuitų kunigui Antanui Gražuliui, SJ, už suteiktą jaukią pastogę visų kartų lietuviams jėzuitų namuose.

Lietuvių fondo garbės tarybos pirmininkas dr. Antanas Razma įteikė Vaclovui Momkui finansinę paramą centro didesniems pataisymams atlikti.

Džiugu, kad centro Moterų klu-

Meninę programą atliko ansamblis „Gabija". Pirma iš kairės ansamblio vadovė Genė Razumienė. **Jono Tamulaičio nuotr.**

bas, vadovaujamas pirmininkės Anelės Pocienės, remia jį įvairiais darbais ir išpuošė salę šiam renginiui.

Programą atliko kanklininkių ir skudutininkų ansamblis „Gabija", vadovaujamas Genės Razumienės. Ansambliečiai: Giedrė Elekšytė, Milda Razumaitė, Aušra Bužėnaitė, Austė Barkauskaitė, Algirdas Razumas ir Genė Razumienė koncertą padovanojo centrui! Skambėjo: sutartinė „Untytė", M. K. Čiurlionio Preliudas a–moll, J. Švedo — „Upokšnis", „Trys liaudies dainos", K. Brunzaitės lietuvių liaudies daina „Oi, atvažiuoja lėlių Kalėda", adventinės dainos „Sodai, sodai leliumai" ir „O kas mano sodely vaikščiojo?" Dainavimu pritarė visi salėje esantys svečiai. Koncerto įžangoje atlikėjų išėjimas į sceną su degančiomis žvakutėmis, rami kanklių muzika ir lyrinės dainos sukūrė adventinę susikaupimo nuotaiką ir sužavėjo žiūrovus.

Kunigas A. Gražulis, SJ, invokacijoje kalbėjo, kad jėzuitai džiaugiasi, jog centras tarnauja tautinės kultūros ir mokslo puoselėjimui toli nuo tėvynės Lietuvos.

A. ir V. Morkūnų „Lithuanian Plaza Bakery and Deli" vaišino skania vakariene. Beje, V. Morkūnienė ir sekmadieniais kavinėje gamina pietus.

Piniginę loteriją salėje surengė Albina Ramanauskienė. Buvusi Kultūros tarybos pirmininkė Marija Remienė, kuri yra ir kelių organizacijų valdybų pirmininkė, ruošia aukšto meninio lygio renginius puikioje koncertų salėje.

Centrą gražiai prižiūri ir tvarko Vytas ir Alfreda Daubariai.

Jaunimo centre veikia: Lituanistikos tyrimo ir studijų centras, Lituanistinė mokykla, Čiurlionio meno galerija, skautų organizacijos, Pedagoginis lit. institutas, sporto klubas „Aidas", Lietuvių opera.

Jėzuitų pastogėje veikia meno mylėtojų kultūriniai vienetai, humoro ir satyros grupė „Ša", tautinių šokių grupė „Suktinis", teatras „Žaltvykslė". Visi naudoja centro patalpas nemokamai repeticijoms, tai vadovai su savo grupėmis turėtų užsisakyti stalus į centro vakarienę ir taip paremti savo centrą.

Dėkojame visiems Jaunimo centro nariams ir rėmėjams už aukas. Taip pat — lietuviškai žiniasklaidai: dienraščiui „Draugas", „Margučiui II", „Amerikos lietuviui".

Ne paslaptis, kad jėzuitai centro kieme parduoda du pastatus su žemės plotu greta esančiam naudotų mašinų aikštės savininkui, kuris planuoja plėsti mašinų pardavimą. Kunigai jėzuitai tvirtina, kad centras bus lietuvių tiek ilgai, kiek lietuvių visuomenei jis bus reikalingas.

Šis renginys dalyvių skaičiumi pranoko visus mūsų lūkesčius. Kviečiame lietuviškas organizacijas ir toliau ruošti savo renginius mūsų centre, o lietuvių visuomenę visuose renginiuose gausiai dalyvauti. Jaunimo centras yra labai reikalingas ir jo tolimesnė ateitis priklauso nuo mūsų visų!

Milda Šatienė

Vienam iš Lietuvių fondo pradininkų, buvusiam tarybos ir valdybos pirmininkui, ilgamečiui tarybos nariui bei Garbės komiteto ir kitų komitetų pirmininkui

A † A

dr. JONUI VALAIČIUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame dukras dr. RASĄ SANDRĄ VALAITIS-ROSE su vyru JOHN ir vaikais EDUKU ir JONYTE, LAURĄ VALAITIS, brolį JURGĮ VALAITĮ su šeima bei kitus gimines ir artimuosius.

Lietuvių fondo vadovybė

Buvusiam ALTo valdybos pirmininkui

A † A

dr. JONUI VALAIČIUI

mirus, reiškiame nuoširdžią užuojautą šeimai, visiems giminėms ir Tėvynės laisvės kovų bendražygiams Lietuvoje ir išeivijoje.

Amerikos Lietuvių Tarybos valdyba

Jūrų skaučių steigėjos padėjėjai, sesei

A † A

HALINAI PLAUŠINAITIENEI

iškeliavus į Amžinybę, šeimai reiškiame gilią užuojautą ir liūdime kartu.

Nerijos tunto jūrų skautės

LIETUVIŠKOS DAINOS FESTIVALIS KARALIAUČIAUS KRAŠTE

Atkelta iš 9 psl.

Pasirodė Kauno vaikų folklorinis ansamblis „Kaukutis" (vadovės Birutė Viršilaitė ir Asta Rašinskaitė), Šilutės folklorinis ansamblis „Verdainė" (vadovė Regina Jokubaitytė), kurio repertuare – pamario folkloras. Taip pat dalyvavo Klaipėdos Prano Mašioto vidurinės mokyklos vaikų choras „Viltis" (vadovė Rasa Zigmantienė), Pagėgių pradinės mokyklos duetas: Mantas Ubartas ir Rokas Serapinas (vadovė Irena Ubartienė) ir Tilžės (Sovetsko) 8–osios vidurinės mokyklos (vadovė Viktorija Nikulina). Tilžės Konsulato darbuotojas A. Vaitkūnas įteikė „Garbės aukso ženklą" mokytojai Vandai Vasiliauskienei. Tai padėka už ilgametį lietuvybės puoselėjimo darbą Karaliaučiaus krašte. Priimdama garbingą apdovanojimą, mokytoja sakė, kad šis apdovanojimas ją dar daugiau įpareigoja dirbti lietuvybės išlaikymo baruose.

Mokytojų asociacijos pirmininkas A. Bartnikas apibendrino festivalio rezultatus, sakydamas, kad pralaimėjusių nebuvo, visi dalyviai gerai pasirodė. Laimėjo lietuviškas žodis, lietuviška daina, liaudies muzika. Buvo vertinama už pasirodymo profesionalumą, artistiškumą ir originalumą, sceninės kultūros lygį, repertuaro pasirinkimą ir už dalyvavimą. Apdovanoti festivalio dalyviai ir juos ruošę mokytojai. Dovanos – tai Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Mokytojų asociacijos diplomai, saldūs prizai, knygos, gėlės.

Diplomai įteikti ir rėmėjams už finansinę paramą: Mažosios Lietuvos lietuvių draugijai, Tautinių mažumų ir išeivijos departmentui, Karaliaučiaus lietuvių tautinės kultūrinei autonomijai, Tilžės („Sovetsko") turistinei firmai „Jantarnyj veter" (vadovė Natalija Puškariova), gėlių parduotuvei, kanditerijos fabrikui „Naujoji rūta." Tautinių mažumų ir išeivijos departmento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus Antano Petrausko sveikinimą festivalio dalyviams perdavė šio departamento specialistės Aušra Dumbliauskienė ir Vaiva Vėželytė–Pokladova. Renginį vedė Ilona ir Sergejus. Didžiausias darbo krūvis ruošiantis festivaliui teko projekto koordinatoriui Algirdui Karmilavičiui. Užbaigiant vaikų festivalį nuskambėjo finalinė daina „Dar neišreiškėme", kurią dainavo visi dalyviai.

Emilija Algaudė Bukontienė
Karaliaučiaus krašto
Kraupiško (Uljanovo) vidurinės
mokyklos mokytoja

Su giliu liūdesiu pranešame giminėms ir pažįstamiems, kad 2006 m. gruodžio 23 d. po sunkios ligos mirė mūsų mylimas vyras, tėvas ir senelis

A † A

ANIS (ANICETAS) GRINIUS

Gimė 1925 m. gruodžio 25 d. Lankeliškiuose, Sodėnų km., Suvalkijoje.

Liūdesyje liko žmona Aldona (Skopaitė), dukra Kristina, sūnus Ričardas, sūnus Edvardas ir marti Loreta; anūkai Nikolas ir Jennifer Neve, ir Lukas Grinius. Lietuvoje sesuo Aleksandra su vyru Julium ir brolis Juozas su žmona Anele, ir daug kitų giminių.

A.a. Anicetas priklausė varpininkams, buvo didelis kudirkaičių organizacijos rėmėjas. Yra atidaręs karininkų ramovėj Kaune kudirkaičių vardu biblioteką, buvo dosnus aukotojas partizanams.

Velionis bus pašarvotas ketvirtadienį, gruodžio 28 d. nuo 3 v. p.p. iki 9 val. vak. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 South Archer Ave. (arti Derby Road). Atsisveikinimas įvyks 7 v.v.

Laidotuvės įvyks penktadienį, gruodžio 29 d. 9:30 val. ryto Petkaus Lemont laidojimo namuose, iš kur a.a. Anicetas bus atlydėtas į Pal. Jurgio Matulaičio misiją, kurioje 10 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios. Po šv. Mišių velionis bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Vietoje gėlių šeima pageidautų aukoti Lietuvos vaikų globos būreliui „Saulutė".

Nuoširdžiai kviečiame artimuosius ir pažįstamus dalyvauti laidotuvėse.

Liūdinti šeima

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

A † A

Inž. ANATOLIJUS MILŪNAS

Mirė 2006 m. gruodžio 23 d., sulaukęs 80 metų amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Šiauliuose. Gyveno Chicago apylinkėje.

Giliam liūdesyje liko: žmona Danutė; sūnus Vytenis su žmona Kristina ir anūkė Viktoria; sūnus Rimas su žmona Nina ir anūkai Deanna ir Anthony; svainė Janina Januškienė su vyru Vytautu ir šeima; sūnėnas Vytas Januškis ir dukterėčia Danutė Januškis-Tuljak su šeimomis bei kiti giminės ir artimieji Amerikoje bei Lietuvoje.

A.a. Anatolijus ilgus metus pirmininkavo Amerikos lietuvių respublikonų sąjungai, buvo prezidento paskirtas National Highway Safety komiteto nariu.

Velionis buvo pašarvotas antradienį, gruodžio 26 d., Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave., Lemont, Illinois 60439 (arti Derby Rd.).

Laidotuvės įvyko trečiadienį, gruodžio 27 d. Šv. Mišios aukotos Pal. Jurgio Matulaičio misijoje 10 val. ryto. Po šv. Mišių velionis palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuliūdusi šeima

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

Mielai

A † A

HALINAI PLAUŠINAITIENEI

mirus, dukrai DAINAI su vyru JUOZU SMITH, sūnui GINTARUI RĖKLAIČIUI su šeima ir kitiems giminėms, nuoširdžią užuojautą reiškia

Aldona Mackevičienė
Tadas ir Irena Bukaveckai

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

◆**A†A prof. Stasys Jonaitis** (Janavičius) mirė 2006 m. gruodžio 16 d. Granville, Ohio. Bus palaidotas Kaune.

◆**Gruodžio 20 d. Toronte mirė** visuomenininkas Jonas Lukoševičius, anksčiau gyvenęs Montrealyje. Liūdesy liko našlė Bronė, vaikai, anūkai ir proanukiai bei giminės Kanadoje, Lietuvoje ir JAV. Čikagos apylinkėse liūdi anūkė Kristina Gilvydienė ir sesuo Karolina Kubilienė su šeimomis. Laidotuvės — gruodžio 28 d. Toronte.

◆**Švč. Mergelės Marijos Gimimo** parapijos bažnyčioje (69th St. ir Washtenaw Ave., Marquette Park apylinkėje) sekmadieniais vėl aukojamos dvejos šv. Mišios lietuvių kalba: 7:30 val. r. ir 10:30 val. r. Anglų kalba: 9 v. r. ir 12:15 v. p.p. Parapijos klebonas kun. Antanas Markus ir vikaras kun. Arvydas Žygas tikisi, kad lietuviai tikintieji gausiai lankysis tiek ankstyvose, tiek vėlesnėse Mišiose. Nuo jų dalyvavimo priklauso šios parapijos ateitis ir likimas.

◆**Ziono lietuvių liuteronų bažnyčioje** (9000 S. Menard Ave., Oak Lawn, IL 60453) 5 val. p.p. — Naujųjų metų išvakarių pamaldos anglų kalba. Tel. pasiteiravimui: 708-422-1433.

◆**Šaulių namų salėje (2417 W.** 43th Street, Chicago) gruodžio 31 d. vyks Naujųjų metų sutikimo pokylis. Senuosius palydint, Naujuosius sutinkant jus linksmins Steponas Sadauskas, apsilankys Kalėdų senelis, šoksim, šoksim... Pradžia — 8 val. v. Karšti ir šalti patiekalai — viso pokylio metu. Veiks nemokamas gėrimų baras, linksminsimės iki 4 val. r. Tel. pasiteiravimui ir bilietų užsakymui: 773-434-3713.

◆**Gruodžio 29 d. 2 val. p. p. LB** Lemonto apylinkės socialinis skyrius kviečia visus, mėgstančius dainuoti, ir tuos, kurie mėgsta klausytis dainų, į PLC Bočių menę maloniai popietei. Stasė Jagminienė pritars akordeonu, vaišinsimės kava, sumuštiniais ir pyragais. Visi kviečiami dalyvauti.

◆**LB Lemonto apylinkės valdyba** kartu su Pasaulio lietuvių centru gruodžio mėn. 31 d. Pasaulio lietuvių centre didžiojoje salėje ruošia Naujųjų metų sutikimą. Maloniai kviečiame visus atvykti ir gražioje lietuviškoje aplinkoje linksmai, skambant „Kauko" ansamblio muzikai, palydėti senuosius ir sutikti ateinančiuosius 2007-uosius metus. Informacija teikiama tel. 630-257-8787 arba 708-974-0591.

◆**Sausio 6 d. Čiurlionio galerijoje** Jaunimo centre 12 val. p.p. vyks jaunųjų menininkų Gintaro Jociaus ir Rolando Kiaulevičiaus iliustruotų knygų pristatymas. Jaunieji skaitytojai galės įsigyti šių knygų su iliustratorių autografais. Norintiems jaunieji dailininkai praves piešimo pamokėlę.

◆**Sausio 6 d., šeštadienį, 7:30 val. v.** Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636) įvyks dailininkų Gintaro Jociaus ir Rolando Kiaulevičiaus parodos atidarymas. Maloniai kviečiame visus dalyvauti.

◆**Sausio 7 d., sekmadienį, 12 val.** po šv. Mišių PLC didžiojoje salėje (14911 127th Street, Lemont) įvyks labdaringas Lietuvos šlagerių karalienės titulą pelniusios dainininkės Vitalijos Katunskytės koncertas. Išleidusi penkias kompaktines plokšteles, pelniusi daugybę apdovanojimų, tarp jų ir žinomos Lietuvoje televizijos laidos „Be Tabu" metų žmogaus laurus, V. Katunskytė pirmą kartą dainuos Amerikos lietuviams. Koncerto pelną garsioji dainininkė skirs Pasaulio lietuvių centrui paremti.

◆**Atveskite savo vaikučius į Pipirų ratelį!** Užsiėmimai prasideda 2007 m. sausio 8 d. Priimami vaikai nuo 18 mėn. iki 4 metukų amžiaus. Dar liko vietos pirmadieniais (nuo 9:30 val. r. iki 11:30 val. r.), trečiadieniais (nuo 11:30 val. r. iki 1:30 val. p. p.) ir penktadieniais (nuo 9:30 val. r. iki 11:30 val. r.). Renkamės Lemonte, PLC. Kreipkitės į Ingridą Naudžiūtę-Sherpitis tel. 773-354-1982. Antram semestrui vaikus registruosime tik iki sausio 31 d.

◆**Sausio 12 d., penktadienį, 7:30** val. v. Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636) vyks anksti iškeliavusio Amžinybėn fotomenininko iš Lietuvos Juozo Kazlausko fotografijų parodos „Ilga kelionė į laisvę", skirta Sausio 13-ai paminėti atidarymas. Atidaryme dalyvaus J. Kazlausko našlė Dalia Kazlauskienė, pamatysite filmą apie menininką.

◆**Sausio 13-osios — Lietuvos** laisvės aukų atminimą ir pagerbimą 2007 m. sausio 14 d., sekmadienį Jaunimo centre rengia ALTo Čikagos skyrius. 10:30 val. r. šv. Mišios Tėvų jėzuitų koplyčioje ir Aukų atminimas Čiurlionio galerijoje. Kviečiame dalyvauti!

◆**Pagrindinė vasario 16-osios —** Lietuvos Nepriklausomybės šventė, rengiama ALTo Čikagos skyriaus, vyks 2007 m. vasario 11 d., sekmadienį. Mišios 10:30 val. r. Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje. Šventinio minėjimo programa 1 val. p.p. Maria High School.

Skelbimas

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais. Kreipkitės į **Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.**

Norintys pagerbti gerus Amžinybėn iškeliavusio dr. Jono Adomavičiaus darbus, gali aukoti jo įkurtam fondui, kuris remia ypatingai talentingus neturtingų šeimų studentus.

Fondo adresas: Lithuanian Educational Assistance and Relief Foundation (Tax excempt), 386 Hillside Place, S. Orange, NJ 07079.

Kalėdiniai sveikinimai

Šiaurės Amerikos Ateitininkų taryba (ŠAAT) sveikina „Draugo" redakciją Švenčių proga ir dėkoja už paramą.

***

Čikagos Jaunimo centro taryba ir valdyba sveikina jėzuitų vyresnįjį kunigą Antaną Gražulį, SJ, ir visus jėzuitus JAV ir Lietuvoje, visas centre esančias organizacijas, darbuotojus, Moterų klubą, kultūrinius vienetus, centro narius ir rėmėjus bei lankytojus. Linkime, kad šv. Kalėdų šviesa ir ramybė aplankytų Jūsų namus, o Naujieji 2007-ji metai tebus sveikatos, laimės, darnos ir vilčių išsipildymo metai.

Naujieji metai Lietuvos estrados žvaigždžių apsuptyje

Gruodžio 31 dieną 8 val. v.

Vitalija Katunskytė

Pasaulio lietuvių centro

Fondo salėje, Lemonte

Naujųjų metų sutikimas

Programoje: muz. Ričardo Soko muzikinė grupė, Klaipėdos Parodijos teatro aktoriai Vytautas Balalis ir Vaidas Jočys. Renginio svečių laukia siurprizas — šventinio vakaro viešnia viena populiariausių Lietuvos dainininkių Vitalija Katunskytė, kuri Amerikoje lankysis pirmą kartą.

Šventinę vakarienę ruoš kavinė „Smilga".

Renginio metu vaikų priežiūros kambaryje budės auklės. Jos neleis mažiesiems nuobodžiauti bei pasirūpins, kad vaikai neliktų alkani.

Bilietus į Naujųjų metų sutikimą Pasaulio lietuvių centre bus galima įsigyti kavinėje „Smilga", arba paskambinus tel. 630-669-4055.

Gerbiami skaitytojai,

„Draugo" administracija prašo atkreipti dėmesį į Jūsų prenumeratos baigimosi laiką. Maloniai kviečiame visus, kam prenumerata pasibaigė, pratęsti dienraščio „Draugas" prenumeratą.

Administracija išsiuntė paraginimus tiems, kurių prenumerata baigėsi lapkričio mėn. Kadangi paštas dirba labai lėtai, ypač švenčių dienomis, gali būti, kad mūsų laiškai prasilenkė, ir Jūs jau pratęsėte prenumeratą iki paraginimo gavimo. Tuos skaitytojus atsiprašome.

Linkime Jums gražių, gerų, nuotaikingų Naujųjų metų!

Amerikos lietuvių Tautinės sąjungos Čikagos skyrius gruodžio 12 d. Balzeko lietuvių kultūros muziejaus Kristalo salėje suruošė Kūčių vakarienę. Valdybos narės (iš kairės): Jūratė Variakojienė, pirmininkė Matilda Marcinkienė, Irena Dirdienė ir Agutė Tiškuvienė. Nėra Zuzanos Juškevičienės.

Jono Variakojo nuotrauka.